

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन

शैक्षणिक दिनदर्शिका

(इयत्ता नववी)

ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर, २०२१

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

प्रेरणा व मार्गदर्शन

मा.ना.उद्धवजी ठाकरे
मुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना.अजित पवार
उपमुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना. ओमप्रकाश उर्फ बच्चू कडू
राज्यमंत्री,
शालेय शिक्षण,
महाराष्ट्र राज्य

मा.वंदना कृष्णा(भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.राहुल द्विवेदी(भा.प्र.से.)
राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र
प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई

मा.विशाल सोळंकी(भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण)
महाराष्ट्र राज्य

शुभेच्छा संदेश

कोविड-१९ मुळे उद्भवलेल्या जागतिक महामारीने आपण मागील वर्षभरापसून अद्याप शाळा प्रत्यक्षपणे पूर्ण क्षमतेने सुरु करू शकलो नाही. विद्यार्थ्यांना शिक्षणाशी जोडण्याकरीता आपण अनेक प्रयत्न करित आहोत. शाळा बंद असल्या तरी शिक्षण सुरु राहण्यासाठी आपण अनेक पर्यायांचा नवतंत्रज्ञानाचा उपयोग करून घेतला त्यामुळे महाराष्ट्रातील कानाकोपऱ्यातील वाडी-वस्त्यांवरील मुलांना सेतू अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून आणि सर्वांच्या प्रयत्नाने आपण शिकते ठेवू शकलो याचा मला आनंद वाटतो.

मुलांचे आरोग्य व सुरक्षितता यांना प्राधान्य देवून मुलांना शिकते करण्यासाठी राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र ,पुणे गतवर्षीप्रमाणे यावर्षीही 'शैक्षणिक दिनदर्शिका' घेऊन येत आहे. या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस आपण सर्व शिक्षक, विद्यार्थी, शाळा व्यवस्थापन समिती व पालकांनी सकारात्मक प्रतिसाद दयावा असे आवाहन मी या निमित्ताने करते.

सर्वांना चालू शैक्षणिक वर्षाच्या मनस्वी शुभेच्छा!

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मनोगत

महाराष्ट्रातील सर्व विद्यार्थी,पालक आणि शिक्षकांना नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या हार्दिक शुभेच्छा !

मागील संपूर्ण वर्ष आपण कोविड-१९ च्या संकटाला तोंड देत आहोत. त्याची संसर्गजन्यता लक्षात घेता गेली अठरा महिने आपण प्रत्यक्ष शाळाच सुरु करू शकलो नाही. पण शाळा जरी बंद ठेवाव्या लागल्या तरी अशा आपत्कालीन परिस्थितीमुळे मुलांना शिक्षण प्रवाहात टिकवून ठेवण्यासाठी मागील वर्षभरापासून राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेमार्फत दूरदर्शन, रेडीओ, स्मार्ट फोन, गुगल क्लास रूम यांच्या माध्यमातून वेगवेगळे उपक्रम सुरु केले. ज्यामुळे विद्यार्थी घरी राहूनही शिक्षण घेत राहिली. या संदर्भात शिक्षकांचे कार्य सुद्धा अतिशय कौतुकास्पद आहे. दूर दुर्गम, वाड्या, वस्त्या, तांडे तसेच शहरी भाग सर्वत्र घरी राहून ही मुले शिकती रहावी म्हणून शिक्षकांनी ऑनलाईन व ऑफलाईन पद्धतीने जमेल त्या मार्गाने शिक्षण विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचविण्याचा प्रयत्न निरंतर करीत आहेत.

तथापि या सर्व प्रयत्नात सर्वच विद्यार्थ्यांना त्या त्या इयत्तांच्या सर्वच विषयांच्या क्षमता संपादित होण्यामध्ये अडचणी निर्माण झाली असण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्या अडचणी सोबत घेवून ते पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये प्रविष्ट झाले असतील तर पुढील इयत्तांच्या क्षमता प्राप्त करण्यामध्ये सुद्धा त्यांना अडचणी निर्माण होऊ शकतात. हे गृहीत धरून आपण ४५ दिवसाचा सेतू अभ्यासक्रम सुद्धा सुरु केला. १४ ऑगस्ट रोजी हा अभ्यासक्रम संपल्यानंतर मागील वर्षीप्रमाणे या वर्षीही राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने शैक्षणिक दिनदर्शिकेची निर्मिती केली आहे.या दिनदर्शिकेचा उपयोग करून विद्यार्थी आपल्या सवडीनुसार,वेळेनुसार अभ्यास करू शकणार आहेत. यामध्ये अध्ययन पूरक विविध कृती, सरावासाठी प्रश्न यांचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. शाळा बंद असल्या तरी विद्यार्थी घरी बसून या शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग करून सहजपणे आपला अभ्यास करू शकणार आहेत.

मागच्या वर्षी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा विद्यार्थी,शिक्षक,पालक यांनी प्रभावी वापर केला आहे . त्याचा उत्तम परिणाम दिसून आला आहे . यावर्षी सुद्धा या उपक्रमास शिक्षक,पालक, व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील व शिक्षणाची प्रक्रिया सुरु ठेवतील अशी मला आशा आहे.

एम. डी. सिंह (भा.प्र.से.)

संचालक

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण

परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

नमस्कार विद्यार्थी मित्रहो,

सध्या कोविड-१९ या रोगामुळे संपूर्ण जग विविध समस्यांना सामोरे जात आहे. त्याला शिक्षणक्षेत्रही अपवाद नाही. जगभरातील शाळा-महाविद्यालये अनिश्चित काळासाठी बंद आहेत. शिक्षक, विद्यार्थी, पालक हे सर्वजण शाळा कधी सुरु होणार या विचारात आहेत. शाळा सुरु करता येत नसल्या तरी शिकणे जास्तीत जास्त समृद्ध करता येऊ शकेल का याचा विचार करून मागील शैक्षणिक वर्षाप्रमाणे या शैक्षणिक वर्षामध्ये देखील शैक्षणिक दिनदर्शिका उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी दीक्षा ऍप, रेडिओ, टेलिव्हिजन, यु ट्यूब ऑनलाईन तासिका, अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) यांचा वापर देखील विद्यार्थी शिक्षणासाठी केला गेला. याचाच एक भाग म्हणून दीक्षा ऍप्लिकेशनचा वापर मुलांच्या अध्ययनासाठी करण्याचा एक छोटासा प्रयत्न शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या स्वरूपात मागील शैक्षणिक वर्षापासून आम्ही करत आहोत. सदर शैक्षणिक दिनदर्शिका स्मार्ट पीडीएफ रूपात असून यामध्ये दिलेल्या अध्ययन स्रोतांवर स्पर्श केल्यास संबंधित ई-साहित्य आपल्यासमोर व्हिडिओ स्वरूपामध्ये दिसेल. शैक्षणिक दिनदर्शिका पाहताना इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीची समस्या जाणवत असल्यास रेंज आहे अशा ठिकाणी जाऊन संबंधित ई-साहित्य दीक्षा ऍप्लिकेशनवरून आपण डाऊनलोड करू शकता व इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी नसलेल्या ठिकाणी ऑफलाईन पद्धतीने अभ्यासू शकता.

महाराष्ट्र राज्यातील सर्वच विद्यार्थी व पालक सहजपणे वापर करू शकतील असा या शैक्षणिक वर्षातील प्रथम सत्रातील ऑगस्ट, सप्टेंबर व ऑक्टोबर २०२१ या महिन्यांसाठीचा अध्ययन साहित्यस्रोतांचा संच शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपामध्ये आपणा सर्वांसाठी उपलब्ध करून देत आहोत. तसेच शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीस शैक्षणिक पूर्वतयारी व सेतू अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांस अध्ययन स्रोत उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. प्राप्त परिस्थितीत उपलब्ध अध्ययन स्रोतांच्या मदतीने तयार केलेल्या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस शिक्षक, पालक व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील असा विश्वास वाटतो. शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग आपल्या पाल्याचे किंवा आपल्या विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुकर करण्यासाठी नक्कीच होईल अशी आशा आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी पालक आणि शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली वापरावयाची आहे. तसेच शिक्षकांनी फोन कॉल, व्हाट्सअप या माध्यमातून विद्यार्थी आणि पालक यांच्या संपर्कात राहून शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या साह्याने मुलांचे शिक्षण आनंददायी कसे होईल यासाठी प्रयत्न करावयाचा आहे. विद्यार्थ्यांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करत असताना पालक आणि घरातील इतर वडीलधारी मंडळी तसेच मोठे बहीण-भाऊ यांच्या देखरेखीखाली अध्ययन साहित्य वापरावे. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये अध्ययनस्रोत म्हणून दीक्षा ऍप वरील संबंधित घटकांचे ई-साहित्य दिले आहे. या साहित्याचा वापर संदर्भ म्हणून करण्यापूर्वी शिक्षकांशी चर्चा करणे आवश्यक आहे त्याचप्रमाणे शिक्षकांच्या सूचनेनुसार पाठ्यपुस्तकांचाही वापर आवश्यक आहे. सदर दिनदर्शिका शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवावी. त्यांचे whatsapp ग्रुप करून किंवा प्रत्यक्ष गृहभेटीद्वारे विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करावे आणि दिनदर्शिकेतील विद्यार्थी कृती समजावून सांगाव्या.

केवळ शैक्षणिक दिनदर्शिका पुरवल्याने विद्यार्थ्यांचा अभ्यास पूर्ण होणार नसून शिक्षकांनी सतत पालक व विद्यार्थ्यांच्या संपर्कात राहणे त्यांच्याशी चर्चा करणे, त्यांना काही प्रश्न विचारणे या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन करावे. विद्यार्थ्यांवर सतत ऑनलाईन चाचण्यांचा मारा करणे योग्य नाही. त्याचप्रमाणे लेखी गृहपाठ, स्वाध्याय आणि चाचण्यायामुळे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन कंटाळवाणे होणार नाही याचीही दक्षता शिक्षकांनी घेणे आवश्यक आहे. याचबरोबर शासनमार्फत शिक्षणासाठी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या विविध माध्यमांचा देखील वापर करता येईल. त्याच प्रमाणे विद्यार्थीनिहाय या नियोजनामध्ये लवचिकता सुद्धा असावी.

शिक्षकांसाठी सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका सर्व शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचवावी.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी वापरायला सुरु करण्यापूर्वी शिक्षकांनी सर्व वापरकर्त्या विद्यार्थ्यांशी व पालकांशी फोन, व्हिडीओ कॉल, ग्रुप कॉल, कॉन्फरन्स कॉल करून संवाद साधावा आणि शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरून अभ्यास कसा करावा याबद्दल मार्गदर्शन करावे.
3. राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र यांचे मार्फत यापूर्वीच एकूण ४५ दिवसांचा सेतू अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. सदरचा अभ्यासक्रम राज्यातील विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक १ जुलै २०२१ ते १४ ऑगस्ट, २०२१ या कालावधीमध्ये उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता.त्याचा विद्यार्थ्यांच्या क्षमता प्राप्तीमध्ये उपयोग करावा.
4. वर्गशिक्षकांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना फक्त अभ्यासाबद्दल बोलू नये. हा संवाद अनौपचारिक असावा. विद्यार्थी, कुटुंब, सध्याची दिनचर्या व घरात सध्या स्वीकारलेली जबाबदारी, आजूबाजूच्या परिस्थितीबाबत त्याचे मत याबद्दल चर्चा करून शिक्षक - विद्यार्थी संबंध दृढ होतील याची काळजी घ्यावी.
5. वर्गशिक्षकांनी, विषयशिक्षकांनी पाठ शिकताना पुस्तकाचा कसा वापर कसा करावा याबद्दल सूचना द्याव्यात.
6. प्रत्येक पाठाचे ई-साहित्य बघण्यापूर्वी व बघितल्यानंतर काय करावे याबद्दलही विद्यार्थ्यांना सांगावे.
7. त्याचप्रमाणे पाठातील ई-साहित्याशी संबंधित समांतर उपक्रम आणि स्वाध्याय ह्याबाबतीत विद्यार्थ्यांशी संवाद साधावा.
8. नियमित अभ्यासाला पर्याय म्हणून आपण दीक्षा ऍपचा वापर आपण करत नाही तर शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्यातील आंतरक्रियेतून जे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन घडते त्याला पूरक साहित्य किंवा शैक्षणिक साहित्य म्हणून ई - साहित्याचा वापर करणे अपेक्षित आहे.
9. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये देण्यात आलेल्या कृतीशिवाय शिक्षकांनी आपल्या स्तरावर इतर आवश्यक कृती व उपक्रम विद्यार्थ्यांना पुरविण्यास हरकत नाही.
10. सदर दिनदर्शिका इयत्तानिहाय व विषयनिहाय स्वतंत्र pdf स्वरूपात उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत त्यामुळे विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविण्यास सोपे होणार आहे.
11. शिक्षकांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये दिलेल्या सर्व चाचण्या / स्वाध्याय विद्यार्थ्यांनी सोडविण्याविषयी सूचना द्याव्यात.

शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरण्यासाठी विद्यार्थी व पालक यांच्याकरिता महत्वाच्या सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका म्हणजे पाठ्यपुस्तकातील पाठांवर आधारित नियोजन असून त्याचा उद्देश विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुलभ करणे हा आहे.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिकेनुसार अध्ययन करताना यावर्षी आपल्याला पुरवलेल्या नवीन पाठ्यपुस्तकांचा उपयोग करावा.
3. दीक्षा ऍप पाहण्यापूर्वी एकदा पाठ्यपुस्तकातून संबंधित पाठ वाचावा. त्याचप्रमाणे ई-साहित्य पाहिल्यानंतरही ई-साहित्यातील अध्ययन घटक पुन्हा वाचणे अधिक फायदेशीर ठरेल.
4. पाहिलेल्या आणि वाचलेल्या अध्ययन घटकांत काही समस्या असल्यास ती आपले पालक, घरातील ज्येष्ठ व्यक्ती, मोठे बहीण-भाऊ शिक्षक यांच्याशी चर्चा करावी.
5. एक पाठ अभ्यासून संपल्यानंतर त्यावरील स्वाध्याय पूर्ण करावा व शक्य झाल्यास तो घरातील ज्येष्ठांकडून तपासून घ्यावा.
6. दररोज प्रत्येक विषयाचा अभ्यास करण्याची सवय लावून घ्या.

7. ठराविक कालावधीनंतर शिक्षकांनी पाठवलेल्या चाचण्याही सोडवा.
8. ई-साहित्य वापरताना घरातील ज्येष्ठ व्यक्तींच्या सानिध्यातच रहा.
9. ई-साहित्य सलगपणे न पाहता प्रत्येक विषय संपल्यानंतर थोडी विश्रांती घ्या. मोबाईल किंवा इलेक्ट्रॉनिक गॅजेट काही वेळासाठी दूर ठेवा.
10. इ.१ ली व २ रीच्या विद्यार्थ्यांनी दीक्षा ऍप व पाठ्यपुस्तक घरातील वडीलधाऱ्या मंडळींच्याच मदतीने वापरायचे आहे.
11. आवश्यक तेथे सांगितलेल्या कृती, प्रयोग किंवा उपक्रम करण्यापूर्वी वडीलधाऱ्या मंडळींना त्याची कल्पना द्या अथवा त्या कृती किंवा उपक्रम त्यांच्या मदतीनेच करा.
12. दिनांक 23 / 09 / 2021 च्या शासन निर्णयानुसार शैक्षणिक वर्ष 2021 साठी कोव्हीड-१९ या कोरोना विषाणूच्या प्रदुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर इयत १ ली ते १२ वी चा पाठ्यक्रम २५% कमी करण्यात आलेला आहे. तरीही विद्यार्थ्यांनी सदर शासन निर्णयानुसार कमी केलेला पाठ्यक्रमाचे अवलोकन करावे. या पाठ्यक्रमाचे स्वयंअध्ययन करण्यासाठी पाठ्यपुस्तकातील सर्व घटकांचा समावेश दिनदर्शिकेत करण्यात आलेला आहे.
13. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमधील लिंक open होत नसल्यास सदर घटकाशी संबंधित ई-साहित्य DIKSHA APP च्या माध्यमातून आपणास पाहता येईल. यासाठी DIKSHA APP आपल्या मोबाईल मध्ये DOWNLOAD करून घ्यावे. तसेच पाठ्यपुस्तकामध्ये देण्यात आलेल्या QR CODE DIKSHA APP मधून SCAN करून ही पाहता येईल.
14. प्रत्येक विषयातील प्रत्येक घटका नंतर त्या घटकावर आधारित चाचणी / स्वाध्याय देण्यात आली आहे. सदर चाचणी / स्वाध्याय विद्यार्थ्यांनी स्वतः सोडवावी. शिक्षकांनी या सर्व चाचण्या सोडविण्याविषयी विद्यार्थ्यांना सूचना द्याव्यात.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

माहे – ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर, २०२१

DIKSHA APP DOWNLOAD करण्यासाठी [येथे क्लिक करा](#)

इयत्ता:- नववी

विषय:- मराठी

माहे - जून २०२१

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
तिसरा / चौथा			सेतू -अभ्यास	

माहे - जुलै २०२१

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला / दुसरा / तिसरा / चौथा			सेतू -अभ्यास	

माहे - ऑगस्ट २०२१

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला	श्रवण क्षमतेचा विकास विनोद, गाणे, कथा, कविता, संवाद ऐकून आनंद घेता येणे. अलंकार ओळखता येणे व त्याचा लेखनांत	१. वंद्य वंदे मातरम २. संतवाणी अ. जैसा वृक्ष नेणे आ. धरिला पंढरीचा चोर	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	1) सदर गीत तालासुरात म्हणावे. 2) विविध देशभक्तीपर गीतांचे श्रवण करावे व त्यामधील रस ओळखावा. पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक २ वरील ग. दि. माडगूळकर यांच्या विषयीची माहिती वाचावी व त्यांचे लेखन साहित्य मिळवून त्यांच्या लेखनाची वैशिष्ट्ये समजून घ्यावीत. 1) अभंगवाणीच्या खाली देण्यात आलेला स्वाध्याय पूर्ण करा. 2) अभंग तालासुरात म्हणा. 3) 'वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे' हा अभंग किंवा यासारखे पर्यावरणाचे महत्त्व सांगणारे अभंग शोधून ते वाचा. 4) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक ५ वरील रूपक अलंकार समजून घ्या व त्याची उदाहरणे शोधून वहीत लिहा.

उपयोग करता येणे.			<p>5) अभंग तालासुरात म्हणा. पाठ्यपुस्तकातील स्वाध्याय पूर्ण करा.</p> <p>6) दोन्ही अभंगातील काव्यसौंदर्य भाषा व रचना इत्यादी वैशिष्ट्ये ओळखा.</p> <p>7) इंटरनेट, ग्रंथालय, शिक्षक किंवा पालकांशी संवाद साधून संत कवयित्रींची माहिती मिळवा.</p>
स्वाध्याय / चाचणी	<p>पान नं. 6 संतवाणी : धरिला पंढरीची चोर आधारे कृतीपत्रिका सोडवा गुण 15</p> <p>कृती अ. 1) खालील शब्दासाठी जनाबाईंनी दिलेली उपमा गुण 1</p> <p>1) हृदय = ----- 2) विठ्ठल = -----</p> <p>अ. 2) पांडुरंगाला साठविण्याची जागा ----- गुण 1</p> <p>अ. 3) अभंगातील शब्दासाठी समानार्थी शब्द लिहा. गुण 2</p> <p>1) काकुळती = 2) सोहं =</p> <p>आ. खालील कृती सोडवा. गुण 3</p> <p>1) संतांनी देवाला बांधण्यासाठी वापरलेल्या दोराचा प्रकार -----</p> <p>2) विठ्ठलाच्या पायात घातलेल्या बेडीचा प्रकार -----</p> <p>3) संत जनाबाईंचे विठ्ठलाशी (देवाशी) असलेल्या लटक्या भांडणाचे (वादाचे) कारण -- -इ.</p> <p>कृती सोडवा. गुण 2</p> <p>1) सामान्य माणसाला देव हृदयात साठविण्यासाठी संतांनी सांगितलेला मार्ग तुमच्या शब्दात लिहा.</p> <p>2) खालील ओळीतील काव्य सौंदर्य लिहा. गुण 2</p> <p style="text-align: center;">धरिला पंढरीचा चोर गळा बांधुनिया दोर </p> <p>3) खालील ओळीतील विचार सौंदर्य लिहा. गुण 2</p> <p style="text-align: center;">जनी म्हणे बा विठ्ठला जीवे न सोडी मी तुला </p> <p>4) मानवी जीवनात निष्ठा, भक्ती व प्रयत्न यांचे महत्व तुमच्या शब्दात थोडक्यात लिहा गुण 2</p>		

	<p>पान. नं .3 जैसा वृक्ष नेणें आधारे खालील कृती सोडवा गुण 15</p> <p>अ 1) कृती सोडवा. गुण 3</p> <p>1) वृक्षाप्रमाणे असणारे ----- 2) प्रस्तुत पद्यपाठाचे कवी ----- 3) सुखाची चिंता न करणारे -----</p> <p>अ 2) पुढील शब्दांचे अर्थ लिहा. गुण 2</p> <p>1) चिंती ----- 2) छेदणे----- 3) सम----- 4) शिवा----- -----</p> <p>अ 3) संत शब्दासाठी कवितेत आलेले 2 शब्द लिहा . गुण 1</p> <p>1) ----- 2) -----</p> <p>अ 4) वृक्ष व संत यांच्यात असलेले साम्य लिहा गुण 2</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="text-align: center;">वृक्ष</td> <td style="text-align: center;">संत</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1)</td> <td style="text-align: center;">1)</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2)</td> <td style="text-align: center;">2)</td> </tr> </table> <p>अ 5) खालील ओळीचा अर्थ तुमच्या शब्दात लिहा. गुण 2</p> <p>निंदास्तुति सम मानिती जे संत पूर्ण धैर्यवंत साधू ऐसे </p> <p>अ 6) स्व- मत लिहा. गुण 3</p> <p>वृक्षतोड आणि हवामान बदल संबंध स्पष्ट करा.</p> <p>अ 7) भाषाभ्यास गुण 2</p> <p>खालील ओळीतील उपमेय व उपमान ओळखा. जैसा वृक्ष नेणे मान अपमान तैसे ते सज्जन वर्तताती उपमेय = ----- उपमान = -----</p>	वृक्ष	संत	1)	1)	2)	2)
वृक्ष	संत						
1)	1)						
2)	2)						

	<p>विविध बोलीभाषा समजपूर्वक व लक्षपूर्वक ऐकता येणे. विविध साहित्य प्रकाराच्या सादरीकरणाचे मूल्यमापन करता येणे.</p>	<p>3. कीर्ती कठीयाचा दृष्टांत</p>	<p>येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा</p>	<p>1) पाठ काळजीपूर्वक वाचा. 2) त्या खालील स्वाध्याय पूर्ण करा. 3) अभंग व दृष्टांत यातील साम्य भेद शोधा. 4) प्रमाणभाषा, बोलीभाषा किंवा प्राचीन भाषा यांचे वेगळेपण शोधा. 5) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक 9 वरील व्यक्तिरेख अलंकार समजून घ्या व त्याची उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.</p>
<p>दुसरा</p>	<p>स्वाध्याय / चाचणी</p>	<p>पाठ्यपुस्तक पा. नं. 8 आधारे खालील कृतिपत्रिका सोडवा. गुण 15</p> <p>कृती अ 1) कोणास उद्देशून म्हटले ते लिहा. गुण 1</p> <p>1) सर्वज्ञ = ----- 2) वानरेया = -----</p> <p>अ 2) लेखकाने पाठात मांडलेला मानवी मनाचा एक विकार ----- गुण 1</p> <p>अ 3) परिच्छेदात आलेल्या शब्दांना मराठी प्रमाणभाषेतील शब्द लिहा. गुण 2</p> <p>1) ग्रामी 2) आन 3) कव्हणी एकू 4) हींवुः</p> <p>अ 3) कठीयाची 2 स्वभाव वैशिष्ट्ये लिहा. गुण 1</p> <p>----- व -----</p> <p>अ 4)मानवी मनोविकारांची तुम्हांस माहित असलेली 4 नावे लिहा. गुण 2</p> <p>----- , ----- , ----- , -----</p> <p>-----</p> <p>आ 1) स्वमत कृती गुण 3</p> <p>कीर्ती कठीयाचा दृष्टांत मधील उपदेश तुमच्या शब्दात सांगा.</p>		

		<p>आ 2) 'आपल्यातील गुण हाच कधीकधी अवगुण होऊ शकतो', हा विचार उदाहरण देऊन स्पष्ट करा. गुण 2</p> <p>इ 1) भाषाभ्यास कृती</p> <p>खालील ओळीतील अलंकाराचे चार घटक ओळखून लिहा. गुण 2</p> <p>अमृताहुनि गोड नाम तुझे देवा ।</p> <p>उपमेय -----</p> <p>उपमान -----</p> <p>साधारण धर्म -----</p> <p>साम्य दर्शक शब्द -----</p> <p>इ 2) वरील ओळीतील अलंकार ओळखा व लिहा. गुण 1</p>		
तिसरा	<p>घटना प्रसंग यावर आधारित चिकित्सक विचार करून लेखन करता येणे.</p> <p>दिलेल्या विषयावर स्वतंत्रपणे विचार करून लेखन करता येणे.</p>	४. नात्यांची घट्ट वीण	येथे क्लिक करा	<p>1) सर्व व्हिडिओ काळजीपूर्वक ऐका.</p> <p>2) आपल्या कुटुंबातील सदस्य व नातेवाईक यांच्यातील संबंधाविषयी विचार करा. पाठातील आशय व स्वतःच्या संबंधाने नात्याची वीण दर्शविणारा तक्ता तयार करा.</p> <p>3) लेखिकेने पाठात वापरलेले भाषासौंदर्य (उदा. वाक्प्रचार, म्हणी, बोलीभाषेतील शब्द, अलंकारिक भाषा इत्यादी) ओळखा व लिहा.</p> <p>4) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक १२ वरील स्वमत या मध्ये दिलेल्या विषयावरती लेखन करा.</p> <p>5) प्रस्तुत पाठ किमान दोन वेळा काळजीपूर्वक वाचा.</p>

<p>स्वाध्याय / चाचणी</p>	<p>पान नं .10 व 11 आधारे कृतिपत्रिका सोडवा .</p> <p>कृती</p> <p>अ 1) i) कृती सोडवा . गुण 2</p> <p>नात्याच्या विणीसाठी योजलेली विशेषणे लिहा.</p> <p>1) 2) 3) 4)</p> <p>अ 1) ii) नात्याच्या विणीची पाठात आलेली वैशिष्ट्ये लिहा . गुण 2</p> <p>1) 2) 3) 4)</p> <p>आ 1) तुम्ही अनुभवत असलेली व जन्माने प्राप्त होणारी कोणतीही 4 नाती लिहा गुण 2</p> <p>1) 2) 3) 4)</p> <p>आ 2) खालील कृती पूर्ण करा . गुण 2</p> <p>i) बाळाला जगाची ओळख करून देणारी व्यक्ती -----</p> <p>ii) मुलाची जगण्यातील वाट सुखकर करणारी व्यक्ती -----</p> <p>आ 3) तुम्ही अनुभवत असलेली व सानिध्याने प्राप्त होणारी कोणतीही 4 नाती लिहा (गुण 2)</p> <p>1) 2) 3) 4)</p> <p>आ 4) स्वमत कृती सोडवा . गुण 3</p> <p>1) लहान बाळाच्या जीवनात आईचे असलेले स्थान तुमच्या शब्दात लिहा.</p> <p>आ 5) आई वडिलांना मुलांमुळे पोरकेपणाच्या वेदना जाणविण्याची कारणं. गुण 2</p> <p>किंवा</p> <p>आज वृद्धाश्रम वाढत आहेत. काही कारणे व उपाय लिहा.</p>	<p>गुण 15</p>		
<p>चौथा</p>	<p>दिलेल्या उताऱ्याच्या आशयाची मध्यवर्ती कल्पना, विचार, सारांश समजावून</p>	<p>५. एक होती समई</p>	<p>येथे क्लिक करा</p>	<p>1) व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका.</p> <p>2) पाठाचे आरोह अवरोहासह वाचन करा.</p> <p>3) पाठ्यपुस्तकातील स्वाध्याय पूर्ण करा.</p> <p>4) समाजातील विविध घटकांसाठी काम करणाऱ्या व्यक्ती किंवा संस्था यांच्या</p>

घेऊन लेखन करता येणे.		येथे क्लिक करा	कार्याची माहिती मिळवा. किंवा शिक्षण समाजापर्यंत पोहोचविण्यासाठी काम करणाऱ्या महिला समाजसुधारकांची मुलाखत घ्या. 5) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्र. १६वरील दृष्टांत अलंकार समजून घ्या व या अलंकारांची उदाहरणे शोधून वहीत लिहा.
स्वाध्याय / चाचणी	<p>गद्यपाठ 5 एक होती समई पान नं. 13 व 14 आधारे कृतिपत्रिका सोडवा. गुण 15</p> <p>अ 1) खालील कृती पूर्ण करा. गुण 3</p> <p>i) आदिवासी भागात पूर्व प्राथमिक शिक्षणाची गंगा घरोघरी पोहोचविणाऱ्या ----- -----</p> <p>ii) प्राथमिक शिक्षण म्हणजे ----- व ----- चा भक्कम पाया.</p> <p>iii) आदिवासींना हे शिक्षण देणं खूप अवघड. ----- -----</p> <p>अ 2) अनुताई यांच्या जीवनात - - - - गोष्टींचा सुरेख मिलाप. गुण 2</p> <p>1) ----- 2) ----- 3) -----</p> <p>अ 3) अनुताईनी आदिवासींसाठी धारण केलेली विविध रूपे लिहा. गुण 2</p> <p>1) 2) 3) 4)</p> <p>अ 4) खालील कृती लिहा. गुण 2</p> <p>अनुताईच्या कामाची त्रिसूत्री.</p> <p>1) ----- 2) ----- 3) -----</p> <p>आ 1) अनुताईना मिळालेल्या पुरस्कारांची नावे. गुण 2</p> <p>1) ----- 2) ----- 3) -----</p> <p>आ 2) अनुताईनी आदिवासींसाठी शिक्षणाबरोबरच - - -या क्षेत्रात भरीव काम केले. गुण 2</p> <p>1) ----- 2) ----- 3) ----- 4) ----- 5) ----- ----- 6) -----</p> <p>आ 3) अनुताईच्या कामाला सुरुवातीला खूप विरोध होण्यामागची कारणे.. गुण 2</p> <p>1) ----- 2) ----- 3) ----- 4) -----</p>		

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
	विविध सामाजिक समस्या व्यंगचित्रांच्या माध्यमातून मांडता येणे. अलंकार ओळखता येणे व त्याचा लेखनांत उपयोग करता येणे.	हास्यचित्रांतली मुलं (स्थूलवाचन)	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	1) पाठ दोनवेळा काळजीपूर्वक वाचा व त्याच्या खालील स्वाध्याय सोडवा. 2) आपल्या मित्राचे चित्र काढण्याचा प्रयत्न करा. वृत्तपत्रातील व्यंगचित्रांचे कात्रणे मिळवून त्यातील संवाद वाचा. 3) कोणकोणत्या वृत्तपत्रांतून व्यंगचित्रे प्रकाशित होतात याची माहिती मिळवा. 4) आतापर्यंत होऊन गेलेल्या व्यंगचित्रकारांची माहिती इंटरनेटच्या साहाय्याने मिळवा. 5) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक 21 वरील चेतनागुणोक्ती अलंकार अभ्यासा व चेतनगुणोक्ती अलंकाराची उदाहरणे वहीत लिहा.
पहिला	स्वाध्याय / चाचणी	स्थूलवाचन:- हास्यचित्रातील मुलं 15 कृती -: अ 1) खालील फरक लिहा . व्यंगचित्र हास्यचित्र 1) 1) 2) 2) अ 2) व्यंगचित्राची वैशिष्ट्ये 1) 2) 3) 4) अ 3) 'व्यंगचित्र हे व्यक्तीचे गुण-दोष मांडण्याचे प्रभावी साधन आहे', हा विचार सोदाहरण स्पष्ट करा. गुण 2 अ 4) 'लहान मुलांची हास्यचित्रे काढणे अवघड आहे', याबाबत तुमचे मत लिहा . गुण 3 आ 1) 'व्यंगचित्र रेखाटणे' ही कला आत्मसात करण्यासाठी आवश्यक असलेले गुण, यासंबंधी तुमचे विचार लिहा . गुण 3 आ 2) खालील ओळींच्या आधारे त्या खालील कृती सोडवा . गुण 3 "नित्याचेच दुःख होते उशागती बसलेले --- तोच अवचित आले	पान नं .17 ते 20 आधारे कृतिपत्रिका सोडवा. गुण गुण 2 गुण 2 गुण 3 गुण 3	

		<p>सुख ठोठावित दार!"</p> <p>कृती 1) वरील ओळीमधील अचेतन गोष्टी 1) ----- 2) -----</p> <p>कृती 2) अचेतन गोष्टी करीत असलेल्या क्रिया 1)----- 2)-----</p> <p>---</p> <p>कृती 3) अचेतन गोष्टी ज्या क्रिया करतात, त्या मानवीय आहेत का ? - 1) होय 2) नाही</p>		
दुसरा	<p>गीत, समूहगीते, कविता वक्त्यांची भाषणे व विविध साहित्य प्रकारांच्या ध्वनिफिती समजपूर्वक ऐकता येणे. कविता ऐकून आनंद घेता येणे. म्हणी, वाक्प्रचार, शब्दसमूह, सुभाषिते यांचा वापर करून प्रभावी लेखन करता येणे विविध साहित्याचे समजपूर्वक वाचन करून त्याचा आस्वाद घेता येणे.</p>	<p>६. या झोपडीत माझ्या कविता</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>1) दिलेल्या लिंक वर क्लिक करून कविता काळजीपूर्वक ऐका.</p> <p>2) कवितेत आलेले यमक साधणारे शब्द वहीत लिहा.</p> <p>3) पाठ्यपुस्तकातील स्वाध्याय पूर्ण करा.</p> <p>4) पाठ्यपुस्तकातील झोपडी व महाल यांच्यातील संवादाची कल्पना करून संवादलेखन करा.</p> <p>5) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक 24 वरील म्हण ही संकल्पना समजावून घ्या व या पाठात आलेल्या किंवा तुम्हाला माहित असलेल्या म्हणींचा संग्रह करा.</p> <p>6) राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज यांचे ग्रामगीता हे पुस्तक मिळवून ते वाचा.</p>
	<p>स्वाध्याय / चाचणी</p>	<p>पद्यपाठ :- या झोपडीत माझ्या</p> <p>15</p> <p>अ 1) खालील कृती सोडवा.</p> <p>i) मानवी मनाच्या भावना ----- व -----</p>	<p>पान नं .22 आधारे कृतिपत्रिका सोडवा.</p> <p>गुण</p> <p>गुण 6</p>	

		<p>ii) झोपडीत जमिनीवर झोपून होणारी कृती लिहा. ----- व ----- -----</p> <p>iii) श्रीमंताच्या घरात आराम करण्यासाठी असणाऱ्या गोष्टी ----- व -----</p> <p>अ 2) कवितेतील आशयाने आशयानुसार झोपडीतील सुखे व महालातील सुखे यातील फरक सांगा. गुण 2</p> <p>----- -----</p> <p>आ 3) झोपडीत येणाऱ्यांसाठी कवीने व्यक्त केलेल्या भावना . गुण 2</p> <p>1) 2) 3) 4)</p> <p>आ 4) राजा किंवा श्रीमंताला भेटण्यास सामान्य माणसाला मज्जाव केला जातो, कारण गुण 2</p> <p>इ 1) खालील ओळीतील विचारसौंदर्य स्पष्ट करा . गुण 2 'पाहूनि सौख्य माते, देवेंद्र तोहि लाजे शांती सदा विराजे, या झोपडीत माझ्या'</p> <p>इ 2) भाषाभ्यास गुण 1 खालील शब्दास पारिभाषिक शब्द लिहा. 1) Event = ----- 2) Exchange =----- -----</p>
--	--	---

<p>तिसरा</p>	<p>विविध साहित्याचे समजपूर्वक वाचन करून त्याचा आस्वाद घेता येणे. योग्य आरोह-अवरोह व विरामचिन्हे यांची दखल घेऊन अर्थपूर्ण प्रकट वाचन करता येणे. घर व परिसरातील अनौपचारिक विषयांवरील संवाद ऐकता येणे. घटना, प्रसंग यावर आधारित चिकित्सक विचार करून त्याबाबत लेखन करता येणे. नवरस ओळखता येणे व त्यांचा लेखनात उपयोग करता येणे. त्यांचा आस्वाद घेता येणे.</p>	<p>७. दुपार</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) सोबतची लिंक क्लिक करून पाठ काळजीपूर्वक ऐका. 2) पाठाखालील स्वाध्याय पूर्ण करा. 3) शेतकरी नोकरदार विद्यार्थी गृहिणी यांच्या आयुष्यातील दुपारच्या अनुभवांची माहिती मिळवा. 4) दिवसाच्या विविध प्रहरातील घटनांचे निरीक्षण नोंदवा. 5) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक 29 वरील भाषा अभ्यास यामध्ये दिलेली रसविचार ही संकल्पना समजावून घ्या. 6) इयत्ता नववीमध्ये आत्तापर्यंत अभ्यासलेल्या कवितेमधून प्रकट होणारे रस कोणते ते लिहा.
<p>स्वाध्याय / चाचणी</p>	<p>गद्यपाठ :- दुपार पानं नं 25 ते 27 आधारे खालील कृतिपत्रिका सोडवा.</p> <p>गुण 15</p> <p>अ 1) कोण ते लिहा.</p> <p>गुण 6</p>			

				<p>I) दुपारला आनंद देणारा घटक = ----- II) दुपारच्या दृष्टीने एकविसाव्या शतकातील श्रमजीवी =----- III) दुपारचा अभिमान वाटणारा मानवी घटक = ----- IV) सृष्टिचक्रातील महत्वाचे काम करणारा घटक = ----- V) मानवी जीवनक्रमातील दुपार =----- VI) वृद्ध व्यक्ती दररोज आपल्या आयुष्याचे सिंहावलोकन करतात तो काळ = -----</p> <p>आ 1) तुलना करा. गुण 2 कष्टकऱ्यांची दुपार व लेखनिकाची दुपार -----</p> <p>आ 2) आकृतीबंध पूर्ण करा. गुण 2 दुपारची मानवीय गुणवैशिष्ट्ये :- 1) ----- 2) ----- 3) ----- 4) -----</p> <p>आ 3) स्वमत कृती गुण 3 'माझी मे महिन्यातील दुपार' या विषयी आठ ते दहा वाक्य लिहा.</p> <p>इ 1) भाषाभ्यास - गटात न बसणारा शब्द ओळखून लिहा. गुण 2 क) दोस्त, सखा, मैत्री, सोबती = ख) सुज्ञ, सुकर, डोळस, जाणकार = ग) चिंता, जबाबदारी, विवंचना, फिकीर = घ) वाट, मार्ग, पादचारी, पथ =</p>
<p>चौथा</p> <p>विविध साहित्य प्रकाराच्या माध्यमातून आपले विचार व्यक्त करता येणे किंवा साहित्यातील विचार समजावून घेता येणे.</p> <p>दिलेल्या उताऱ्यातील आशयाची मध्यवर्ती कल्पना, सारांश, विचार समजून घेऊन</p>	<p>८. अभियंत्याचे दैवत डॉ. विश्वेश्वरय या</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>प्रस्तुत पाठ लक्षपूर्वक ऐका. आरोह-अवरोह सह काळजीपूर्वक वाचन करा. चरित्र या साहित्य प्रकाराचे वैशिष्ट्ये नोंदवा. स्वाध्याय पूर्ण करा. प्रस्तुत पाठातून तुम्हाला कोणता विचार किंवा संदेश मिळाला तो सविस्तर लिहा. पृष्ठ क्रमांक 33 वरील भाषाभ्यास ही चौकट काळजीपूर्वक समजावून घ्या. शब्दांच्या अर्थातील फरक समजून घेऊन स्वतंत्र वाक्यात उपयोग करा.</p> <p>अ- १) आव्हान- आवाहन २) कृतज्ञ- कृतघ्न ३) आभार - अभिनंदन ४) विनंती- तक्रार.</p> <p>आ- १) 'लहानपणापासून' शब्दातील अक्षरांपासून चार अर्थ पूर्ण शब्द तयार करा. व वाक्यात उपयोग करा. १_ २_ ३_ ४_</p> <p>इ- पुढील वाक्यप्रचारांच्या पुढे त्याच अर्थाचे दुसरे वाक्यप्रचार लिहा व मूळ वाक्यप्रचाराचा वाक्यात उपयोग करा.</p>	

लेखन करता येणे.			१) प्रेरणा देणे २) गाजा वाजा करणे ३)कौतुक करणे ४) डोळे भरून येणे.
क्षेत्र व क्षमता- *भाषाभ्यास शब्दांचा योग्य अर्थ समजणे व समजपूर्वक उपयोग करता येणे.			ई- खालील वाक्यप्रचारांचा योग्य अर्थ शोधा व लिहा. क) रया जाणे १)शोभा जाणे २)शोभा करणे ३)शोभा देणे ख) संजीवनी मिळणे. १)जीव घेणे २)जीवदान देणे ३)जीव देणे

माहे –ऑक्टोबर २०२१

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला	*अध्ययन कौशल्य दिलेल्या विषयावर मुद्देसूदपणे स्वमत स्पष्ट करता येणे. विविध सामाजिक समस्या बाबत होणाऱ्या चर्चेमध्ये सहभागी होऊन आपले विचार मांडता येणे. *भाषा अभ्यास मराठी भाषेतील शब्दसंपत्तीत वाढ करणे.	१. मी वाचवतो य (कविता) व्याकरण व भाषाभ्या स	येथे क्लिक करा	१) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक 35 वरील स्वाध्याय पूर्ण करा. २) कवितेत आलेल्या खेळांविषयी सविस्तर माहिती लिहा. ३) शहरी भागात खेळल्या जाणाऱ्या खेळाची माहिती मिळवा आणि वहीत लिहा. ४) कोरोना विषाणू प्रादुर्भाव यामुळे बदललेली आपली जीवनपद्धती व शिक्षण पद्धती यांची तुलना करा माझा आवडता खेळाडू या विषयावर निबंध लिहा. अ- पुढील शब्दातील अक्षरांपासून प्रत्येकी चार अर्थपूर्ण शब्द लिहा. १)घाग्यासारखी २)जाणीवपूर्वक ३)शिफारस. ४) सुलेखन. आ- पुढील शब्दांचे समानार्थी शब्द लिहा. १)अंबर २)ध्वज ३)देऊळ ४)तलवार ५)चौकस ६)कुतूहल. इ- विरुद्ध अर्थाचे शब्द लिहा. १)चेतन* २) रक्षण* ३) शुभ* ४) सफल* ५)उंच. ६)कृतज्ञ

				<p>ई- १) सहसंबंध लक्षात घेऊन उत्तर लिहा. जसे - वाजवणे: वाजणे १)हटवणे २)पोचवणे ३)फिरवणे..... ४)नाचवणे.....</p> <p>ई २) सह संबंध लावा. जसे -: लेखक: वाचक. तसे -: १)गायक ... २)कलाकार.... ३)अभिनेता...४)शिक्षक.....</p>
				<p>पद्यपाठ :- मी वाचवतोय पान नं. 34 आधारे कृतिपत्रिका सोडवा. गुण 15</p> <p>अ 1) खालील कृती सोडवा क) पूर्वीचे खेळ --- गुण 2 1) 2) 3) 4) ख) पूर्वीचे व्यवसाय --- गुण 2 1) 11) 111) 1V) ग) आकृतीबंध पूर्ण करा. गुण 2 मनोरंजनाचे स्वरूप कालचे व आजचे ----- -----</p> <p>कृती आ) खालील कृती सकारण लिहा. गुण 2 1) जुन्या गोष्टींपैकी वाचवाव्यात अशा गोष्टी व त्या वाचविण्याची तुमच्या मते कारणे</p> <p>कृती इ) काव्यसौंदर्य कृती सोडवा. गुण 4 1) सामाजिक बदलाबाबत कवितेतून व्यक्त झालेला विचार स्पष्ट करा. 2) 'शब्द बापुडे केवळ वारा' या काव्यपंक्तीतील आशयसौंदर्य लिहा.</p> <p>कृती ई) भाषाभ्यास कृती क) दिलेल्या सूचनेनुसार कृती सोडवा. गुण 3 1) "जे खळांची व्यंकटी सांडो तया सत्कर्मी रती वाढो भूता परस्परे जडो। मैत्र जीवांचे" वरील काव्यपंक्तीतील रस ओळखा. 2) 'तुमच्या संघाने आजचा अंतिम सामना जिंकला व ढालही मिळविली.' वरील वाक्यातील क्रियाविशेषण अव्यय व शब्दयोगी अव्यय ओळखून लिहा. 3) 'लहान मुल म्हणजे मातीचा गोळा' वरील वाक्यातील उपमेय व उपमान ओळखून लिहा.</p>
स्वाध्याय / चाचणी				
दुसरा	*वाचन. 1.योग्य आरोह- अवरोह व विरामचिन्हे यांची दखल घेऊन अर्थपूर्ण प्रकट वाचन करता येणे.	१०. यंत्रांनी केलं बंड	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	१) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक 36 व 37 वरील पाठाचे वाचन करा. २) विज्ञान तंत्रज्ञानामुळे मानवाचे जीवन कसे सुखी झाले आहे हे स्वतःच्या शब्दात लिहा. ३) विज्ञान तंत्रज्ञानाच्या युगात मानवी जीवनासमोर कोणकोणती आव्हाने निर्माण झाली आहेत आपल्या पालक किंवा शिक्षकांशी चर्चा करा.

<p>*लेखन 2. दिलेल्या विषयावर स्वतंत्र प्रभावी लेखन करता येणे.</p> <p>*भाषा अभ्यास रूपक व्यक्तीरेख दृष्टांत चेतनगुणोक्ती अलंकार ओळखता येणे व त्यांचा लेखनात उपयोग करता येणे.</p> <p>नवरस ओळखता येणे व त्यांचा लेखनात उपयोग करता येणे तसेच आस्वाद घेता येणे.</p>	<p>व्याकरण - अलंकार</p> <p>व्याकरण - रसविचार</p>		<p>४) पाठात आलेल्या वाक्प्रचारांचा अर्थ लिहून वाक्यात उपयोग करा.</p> <p>५) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक 38 व 39 वरील पाठाचे योग्य विरामचिन्हे आरोह-अवरोह यासह वाचन करा.</p> <p>६) पृष्ठ क्रमांक 40 वर दिलेला स्वाध्याय पूर्ण करा.</p> <p>७) मानवाचा खरा मित्र यंत्रमानव ही लेखक सुबोध जावडेकर यांची विज्ञान कथा मिळवा व तिचे वाचन करा.</p> <p>८) विज्ञानातील शोधांमुळे आपले दैनंदिन जीवन सुखकर झाले आहे हे वेगवेगळ्या उदाहरणाद्वारे स्पष्ट करा.</p> <p>१) भाषेचे अलंकार ही संकल्पना समजावून घेऊन भाषेतील रूपक, व्यतिरेक, दृष्टांत व चेतनगुणोक्ती हे अलंकार पाठ्यपुस्तकातील उदाहरणांच्या साहाय्याने समजावून घ्या.</p> <p>२) या अलंकारांची पाठ्यपुस्तकातील अन्य उदाहरणे शोधून वहीत लिहा.</p> <p>३) भाषेतील रस विचार ही संकल्पना समजावून घेऊन भाषेतील विविध रस व साहित्यप्रकार यांचा अभ्यास करा.</p> <p>४) इयत्ता नववीच्या पाठ्यपुस्तकातून कोणकोणते रस अभ्यासता येतात याचा शोध घ्या, विचार करा व काव्य प्रकारांमधून प्रकट होणारे रस उदाहरणासह नोंदवा.</p> <p>५) भाषा समजून घेण्यासाठी रसविचार कसा महत्त्वाचा आहे हे थोडक्यात लिहा.</p> <p>१) पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक 41 वरील भाषा अभ्यास ही चौकट पूर्ण करा वहीत लिहा.</p>
<p>स्वाध्याय / चाचणी</p>		<p>गद्यपाठ :- पान नं. 36 ते 39 यंत्रांनी केलं बंड आधारे कृतिपत्रिका सोडवा. गुण 15</p> <p>कृती अ 1) पाठातील खालील यंत्रे करीत असलेली कार्ये लिहा. गुण 1</p> <p>1) रोबो फोन = 2) यंत्र मानव =</p> <p>अ 2) नातेसंबंध लिहा. गुण 1</p> <p>1) दीपक व ज्यूली 2) दीपक बाबा व मिस अय्यंगार</p> <p>अ 3) दीपकला पडलेल्या स्वप्नात यंत्रांनी ताबा घेतल्यावर यंत्राबाबत दीपकने केलेली भाकीते. गुण 1</p> <p>1) ----- 2) -----</p>	

		<p>कृती आ 1) फरक स्पष्ट करा. गुण 2 यंत्राद्वारे केली जाणारी कामे व माणसांद्वारे केली जाणारी कामे आ 2) खालील शब्दांची विशेषण, विशेष्य लिहा. गुण 2 1) ----- = उद्गार 2) हुबेहूब = ----- 3) ----- = यंत्र 4) परिपूर्ण = ----- आ 3) खालील वाक्यप्रचारांचा योग्य अर्थ लिहा. गुण 2 1) पळता भुई थोडी होणे = 2) वठणीवर आणणे = 3) चूर होणे = 4) दुःखाची किंकाळी फोडणे = आ 4) खालील शब्दांची उपसर्गघटित शब्द, प्रत्ययघटित शब्द व अभ्यस्त शब्द यात वर्गीकरण करा (फक्त 4) गुण 2 प्रतिदिन, रिमझिम, पंचनामा, अवलक्षण, चुळबूळ, शेतकरी, कृती इ 1) खालील ओळीतील रस ओळखून लिहा. गुण 1 "लाडका बाळ एकुलता फाशीची शिक्षा होता कवटाळूनि त्याला माता । अति आक्रोश, रडते केविलवाणी भेटेन नऊ महिन्यांनी" रस ----- ----- कृती इ 2) स्वमत कृती गुण 3 'मनुष्य करत असलेली सर्व कामे यंत्र करू लागली तर' ... कल्पनाचित्र रेखाटा.</p>	
तिसरा व चौथा	लेखन अध्ययन कौशल्य व भाषा अभ्यास सोशल मीडियाचा योग्य व जबाबदार पद्धतीने वापर करता येणे .	सराव व प्रथम सत्र परीक्षा	१) पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक 1 ते 10 यांचे काळजीपूर्वक वाचन करा. २) पाठाखाली दिलेला स्वाध्याय पूर्ण करा. ३) स्वमत, उपक्रम यामध्ये दिलेल्या कृती पूर्ण करा. पाठाच्या खाली दिलेले व्याकरण समजावून घ्या व त्याची उदाहरणे वहीत नोंदवा. ऑनलाईन किंवा ऑफलाईन उपलब्ध होणाऱ्या प्रश्नपत्रिका सोडवा व प्रथम सत्र परीक्षेचा सराव करा.

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
3	1.1 3.2	1.1 चाँदनी रात (पद्य)	<ul style="list-style-type: none"> * इंटरनेट से प्राप्त जानकारी । * पाठ्यपुस्तक, स्वाध्याय (पाठ के आँगन में) <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * कविता का मौन वाचन करेंगे । * कविता का भावपूर्ण प्रकटवाचन करके सुनाएँगे । * कठिन शब्दों की सूची बनाकर अर्थ जानने के लिए शब्दकोश का प्रयोग करेंगे । * आशय समृद्ध पंक्तियों का सरल अर्थ बताएँगे /लिखेंगे । * 'कल्पना पल्लवन', 'भाषा बिंदु' के अंतर्गत दी हुई कृतियाँ पूरी करेंगे । * अपने शब्दों में कविता का सरल अर्थ लिखेंगे । * किन्हीं चार पंक्तियों का सरल अर्थ लिखेंगे ।
4	2.1 3.1 3.3	1.2 बिल्ली का बिलुंगड़ा (गद्य)	<ul style="list-style-type: none"> * घर के बड़ों से कुछ हास्य घटना/ प्रसंग । * स्वयं के संबंध में घटित हास्य घटना । * इंटरनेट, दूरदर्शन, रेडियो से हास्य कथा, हास्य कवि सम्मेलन सुनना । <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * कहानी का आकलन करते हुए वाचन करेंगे । * घर के सदस्यों के सामने कहानी का मुखर वाचन करेंगे। * पालतू पशुओं के प्रति दया भाव रखेंगे । * कहानी में आए पात्रों की सूची बनाएँगे । * कठिन शब्दों से नये वाक्य बनाएँगे । मुहावरों का वाक्य में प्रयोग करेंगे । * अपने देश की 'व्यवस्था' संबंध में विचार व्यक्त करेंगे । * समाजसेवी व्यक्तियों के बारे में संक्षिप्त अभिव्यक्ति करेंगे । * पालतू जानवरों की सूची बनाकर उनके बारे में जानकारी लिखेंगे । * 'मौलिक सृजन', 'पाठ के आँगन में' दी गई कृतियाँ पूरी करेंगे । * विलोम शब्द की जानकारी लिखेंगे ।

महीना – सितंबर २०२१

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
1	3.3 3.1	1.3 कबीर (पूरक पठन)	<ul style="list-style-type: none"> * इंटरनेट से कबीर की संक्षिप्त जीवनी, दोहे। * पाठ के नीचे दिया स्वाध्याय। <p style="text-align: center;">मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">क्लिक कीजिए</div>	<ul style="list-style-type: none"> * पाठ का आकलन सहित मौन वाचन करेंगे। * दोहे आदि का सरल अर्थ जानने के लिए बड़ों की सहायता लेंगे। * 'मौलिक सृजन', 'पाठ के आँगन में', भाषा बिंदु में दी गई कृतियाँ पूरी करेंगे। * कठिन शब्दों की सूची बनाकर शब्दकोश से अर्थ लिखेंगे।
	1.1 3.2	1.4 किताबें (पद्य)	<ul style="list-style-type: none"> * इंटरनेट तथा पुस्तक द्वारा। <p style="text-align: center;">मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">क्लिक कीजिए</div>	<ul style="list-style-type: none"> * कविता की लय-ताल बद्ध मौन एवं प्रकट प्रस्तुति करेंगे। * कविता में आए कठिन शब्दों का अर्थ समझेंगे। * शब्दार्थ के साथ कविता का अर्थ समझने का प्रयत्न करेंगे। * कविता का अनुलेखन करेंगे। * अपने शब्दों में कविता का सरल अर्थ लिखेंगे/ बताएँगे। * 'कल्पना पल्लवन', 'पाठ के आँगन में', भाषा बिंदु में दी गई कृतियाँ पूरी करेंगे।
2	4.1 5.1	1.5 जूलिया (एकांकी)	<ul style="list-style-type: none"> * दूरदर्शन पर दिखाए जाने वाले समाचार। * अपने परिवार के बच्चों की समस्याओं पर हुई पारिवारिक चर्चा <p style="text-align: center;">मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">क्लिक कीजिए</div>	<ul style="list-style-type: none"> * एकांकी का भावपूर्ण प्रकट वाचन करेंगे। * विरामचिह्नों के प्रयोग पर विशेष ध्यान देंगे। महत्त्वपूर्ण वाक्यों को दोबार पढ़ेंगे। * एकांकी का मूलभाव और अपने अनुभव के बीच मूल्यांकन करते हुए सहसंबंध स्थापित करेंगे। * मुहावरों का वाक्यों में प्रयोग करेंगे। * 'मौलिक सृजन', 'पाठ के आँगन में', भाषा बिंदु में दी गई कृतियाँ पूरी करेंगे।

3	1.1 4.3	1.6 ऐ सखी ! (पद्य - पूरक पठन)	<ul style="list-style-type: none"> * इंटरनेट द्वारा अन्य मुकरियों का वाचन । * मुकरियों की रचनासंबंधी जानकारी <p style="text-align: center;">मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <div style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 2px;">क्लिक कीजिए</div>	<ul style="list-style-type: none"> * मुकरियों का प्रभावपूर्ण वाचन करेंगे । * शब्दों के प्रयोग पर विशेष ध्यान देते हुए आशय समझेंगे । * मुकरियों जैसी अन्य पहेलियाँ सुनेंगे/ सुनाएँगे । * कविता के कठिन शब्दों की सूची बनाकर शब्दकोश में अर्थ ढूँढेंगे । * मनोरंजन हेतु हिंदी में नई पहेलियाँ बनाने की कोशिश करेंगे । * अन्य भाषा की पहेलियों का वाचन करके सुनाएँगे । * 'पाठ के आँगन में', 'कल्पना पल्लवन' और 'आसपास' के अंतर्गत दी गई कृतियाँ पूरी करेंगे ।
4	4.5 2.2 4.3	1.7 डॉक्टर का अपहरण (गद्य)	<ul style="list-style-type: none"> * अन्य अनूदित विज्ञान कथा इंटरनेट द्वारा । <p style="text-align: center;">मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <div style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 2px;">क्लिक कीजिए</div>	<ul style="list-style-type: none"> * पाठ का आकलन करते हुए वाचन करेंगे । * मनुष्य के जीवन में विज्ञान एवं वैज्ञानिक दृष्टिकोण का महत्त्व समझेंगे । * कठिन शब्दों की सूची बनाएँगे और अर्थ खोजकर लिखेंगे । * पाठ में वर्णित घटनाओं की घर में चर्चा करेंगे । * 'शब्दसंपदा' के उपघटकों का लिखित अभ्यास करेंगे । * अब तक पढ़े व्याकरण के घटकों का उदाहरणों सहित अभ्यास करेंगे । * 'उपयोजित लेखन' के लिए दिए स्वाध्याय हल करेंगे । * 'पाठ के आँगन में' दी हुई कृति पूरी करेंगे ।

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
1	1.1 1.4	1.8 वीरभूमि पर कुछ दिन (गद्य)	<p>* इंटरनेट तथा पुस्तक द्वारा ।</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<p>* पाठ का आकलन करते हुए वाचन करेंगे ।</p> <p>* कठिन शब्दों की सूची बनाएँगे और अर्थ खोजकर लिखेंगे ।</p> <p>* विद्यार्थी अपने परिवेश के ऐतिहासिक स्थलों के नाम लिखेंगे ।</p> <p>* विद्यार्थी भारत के विभिन्न राज्यों के ऐतिहासिक स्थलों की जानकारी प्राप्त करेंगे ।</p> <p>* चित्तौड़गढ़ के महाराणा की जानकारी प्राप्त करेंगे ।</p> <p>* राजस्थान के विविध ऐतिहासिक स्थलों पर चर्चा करेंगे ।</p> <p>* ऐतिहासिक स्थलों की सुरक्षा एवं संवर्धन करने के बारे में चर्चा करेंगे ।</p> <p>* 'उपयोजित लेखन' के लिए दिए स्वाध्याय हल करेंगे ।</p> <p>* 'पाठ के आँगन में' दी हुई कृति पूरी करेंगे ।</p>
2	1.1 3.1	1.9 वरदान माँगूँगा नहीं (पद्य)	<p>* इंटरनेट तथा पुस्तक द्वारा ।</p> <p>* दीक्षा ऐप</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<p>* कविता की लय-ताल बद्ध मौन एवं प्रकट प्रस्तुति करेंगे ।</p> <p>* कविता में आए कठिन शब्दों का अर्थ समझेंगे ।</p> <p>* शब्दार्थ के साथ कविता का अर्थ समझने का प्रयत्न करेंगे ।</p> <p>* विद्यार्थी मानवीय गुणों को समझने का प्रयास करेंगे ।</p> <p>* विद्यार्थी अपने सम्मान को झुकने नहीं देंगे ।</p> <p>* कविता का अनुलेखन करेंगे ।</p> <p>* अपने शब्दों में कविता का सरल अर्थ लिखेंगे/बताएँगे ।</p> <p>* 'कल्पना पल्लवन', 'पाठ के आँगन में', भाषा बिंदु में दी गई कृतियाँ पूरी करेंगे ।</p>
3	2.2 1.5	1.10 रात का चौकीदार (पूरक पठन)	<p>* दीक्षा ऐप</p>	<p>* पाठ का आकलन करते हुए वाचन करेंगे ।</p> <p>* कठिन शब्दों की सूची बनाएँगे और अर्थ खोजकर लिखेंगे ।</p>

			<p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * चौकीदार के कर्तव्य को समझेंगे । * चौकीदार के शोषण के बारे में जानकारी प्राप्त करेंगे । * विद्यार्थी किसी सुरक्षा रक्षक से वार्तालाप करेंगे । * ईमानदार चौकीदार का चित्रण लिखेंगे । * 'उपयोजित लेखन' के लिए दिए स्वाध्याय हल करेंगे । * 'पाठ के आँगन में' दी हुई कृति पूरी करेंगे ।
4	1.4 4.3	1.11 निर्माणों के पावन युग में (पद्य)	<p>* दीक्षा ऐप</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी कविता का सस्वर गायन करेंगे । * कविता में आए कठिन शब्दों का अर्थ समझेंगे । * शब्दार्थ के साथ कविता का अर्थ समझने का प्रयत्न करेंगे । * कविता का सरल अर्थ लिखेंगे । * आज के विज्ञान युग के बारे में चर्चा करेंगे । * विद्यार्थी विकास कल में नए-नए अनुसंधान की जानकारी प्राप्त करेंगे । * अपने चरित्र निर्माण करने पर विचार करेंगे । * अपनी संस्कृति के महत्त्व को समझेंगे । * 'कल्पना पल्लवन', 'पाठ के आँगन में', भाषा बिंदु में दी गई कृतियाँ पूरी करेंगे ।

धन्यवाद !

WEEK	Learning Outcome	Name Of the Lesson	Learning Recourse	Student Activity
1	<p>Listening:</p> <p>1) Listen attentively to an entire speech, poem and programme .etc.</p> <p>Speaking :</p> <p>Read aloud a poem highlighted its rhyme and rhythm.</p> <p>2) Describe real or imagined things, people, situations, emotions, etc. in detail.</p> <p>Reading:</p> <p>1) Understand the overall structure of a literary piece: stanzas and refrain in a song, stanzas and rhyme scheme in a verse, the various threads in a story/play, etc.</p> <p>2) Understand the nature of the piece of writing – informative, advertising, and emotional (appealing), imaginative, persuasive, argumentative, etc.</p>	1.1 Walk a little Slower...	Click Here	<p>1. Listen the poem from Diksha app.</p> <p>2. Read the poem and write new words from the poem.</p> <p>3) Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue.</p> <p>4. Complete the Chit chat Questions.</p>
1	<p>Writing:</p> <ul style="list-style-type: none"> Express ones feelings/emotions using appropriate language. <p>Study Skills:</p> <p>Compile lists of useful words, expressions, idioms,</p>	1.1 Walk a little Slower	My English Textbook Standard Nine	<p>1) Finds implied of the particular lines in the poem.</p> <p>2. Frame sentences using your own ideas.</p> <p>3. Write the summary.</p>

	<p>definitions, formulas etc. Paraphrase word/ phrase.</p> <p>Language Study:</p> <p>Vocabulary and Word Building : Compound words- Changing word class</p>			<p>4. Scan Diksha app QR code from your book for more videos on this poem.</p>
2	<p>Listening: 1) Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc.</p> <p>2) Tally/Verify the information/ experiences being presented with his/ her own observations/ experiences/ previous knowledge.</p> <p>Speaking: Communicate pleasure, appreciation, and support politely. Writing: Compare and contrast: one's own experiences with those of others.</p> <p>Study Skills:</p> <p>1. Use facilities like online applications, know how to make online payments, etc.</p> <p>Language Study: 1.Parts of Speech</p> <p>2. Sentence structure.</p> <p>• Speech: Stress and Intonation</p>	<p>1.2 The fun they Had</p>	<p>Click Here</p>	<p>1. Complete the Chit chat Questions.</p> <p>2. Listen the part of a lesson from Diksha app.</p> <p>3. Read the lesson and write new words from the story. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue.</p> <p>4. The students aware that the change in the meaning according to change in the context gives rise to humour.</p> <p>5. Get information about online shopping and steps of online shopping</p> <p>6. Read news from newspapers and about different online shopping ads but learn that they have to take care while doing online shopping.</p> <p>7. Try to do online shopping and online learning.</p>

<p>2</p>	<p>Listening: 1. Understand implied meaning.</p> <p>2. Appreciate an effective presentation, understand what makes it effective.</p> <p>Speaking:</p> <p>1. Articulate one's ideas cogently.</p> <p>2. Discuss/talk about the characters, situations, plots, themes, etc. of a literary piece.</p> <p>Writing: Write formal letters and applications in the expected format, as well as informal letters.</p> <p>Write independently and creatively using different formats.</p> <p>Study Skills: Compile lists of useful words, expressions, idioms, definitions, formulas, etc.</p> <p>2. Remember and recall necessary information (and the way it is organized) with the help of personal notes.</p> <p>3. Use reference materials such as different dictionaries, encyclopaedias', etc. effectively</p>	<p>1.3 'Hope' is the thing with feathers</p>	<p>Click Here</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Listen the poem from Diksha app. 2. Read the poem and write new words from the poem. 3. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue. 4. Complete the Chit chat Questions and show to your parents. (The questions are about parents' Hard work they do for their children). 5. Write the describing words from the poem. Write some nouns and find out the similarity. 6. Write and learn the adjective in degree form. 7. Write a related words to Nature. 8. Write own experience about unexpected success
----------	--	--	-----------------------------------	--

	<p>Language Study: 1. Figures of Speech and stylistic devices. personification</p> <p>2. Sentence structure.</p>			
3	<p>Listening: Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc.</p> <p>Speaking: Describe real or imagined things, people, situations, emotions, etc. in detail.</p>	1.4 The Story of Tea	Click Here	<p>1. Complete the Chit chat Questions.</p> <p>2. Listen the part of a lesson from Diksha app.</p> <p>3. Read the lesson and write new words from the story. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue.</p> <p>4. Make a list of Geographical places.</p>
3	<p>Reading: Relate and evaluate the information against one's previous knowledge and develop further insight. (social media)</p> <p>Writing: Use quotations, idiomatic expressions, etc. appropriately in writing.</p> <p>Study Skills:</p> <p>Language Study:</p>	1.4 The Story of Tea	My English Textbook Standard Nine	<p>5. Makes smaller words.</p> <p>6. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue.</p> <p>7. Prepares flow chart.</p> <p>8. Learn concept of compound words and infinitives.</p>
4	<p>Listening: Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc.</p>	1.5 The Necklace (part I)	Click Here	<p>1. Complete the Chit chat Questions.</p> <p>2. Listen the part of a lesson from Diksha app.</p>

	<p>Speaking: Discuss/talk about the characters, situations, plots, themes, etc. of a literary piece.</p> <p>Reading: Learn new words, expressions and enrich his/her vocabulary through.</p> <p>Writing: Attempt using different styles of writing and different literary devices in creative writing.</p> <p>Study Skills: Frame probing questions to find additional information, to find precise answers to one's query.</p>			<p>3. Read the lesson and write new words from the story. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue.</p> <p>4. Prepares a formal invitation.</p> <p>5. Recognize a determiners.</p>
4	<p>Listening: Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc.</p> <p>Speaking: Discuss/talk about the characters, situations, plots, themes, etc. of a literary piece.</p> <p>Reading: Learn new words, expressions and enrich his/her vocabulary through</p> <p>Speaking: Discuss/talk about the characters, situations, plots, themes, etc. of a literary piece.</p>	1.5 The Necklace (part II)	My English Textbook Standard Nine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Complete the Chit chat Questions. 2. Develop story. 3. Learns five forms of verbs.

	<p>Study Skills: Prepare/compile bilingual glossaries, and other reference materials including graphics</p> <p>Writing: Attempt using different styles of writing and different literary devices in creative writing.</p>			
--	---	--	--	--

ACTIVITY SHEET- ENGLISH-STD-9th

TOPIC- Unit -1

Q1. Language Study.

Do as directed.

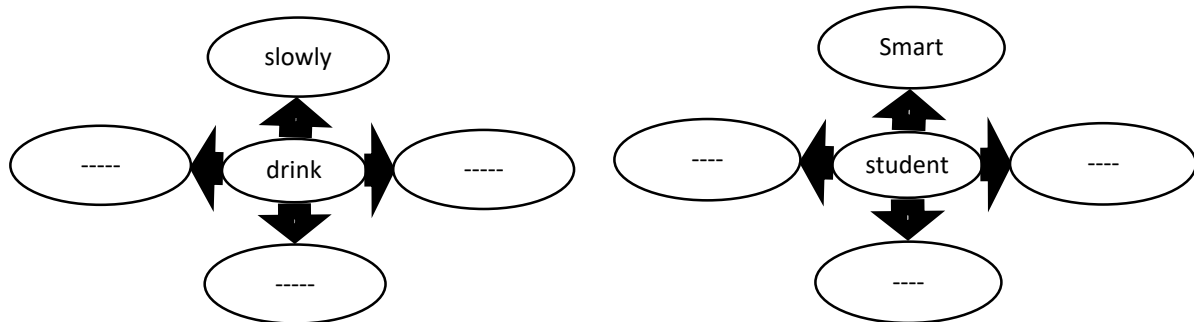
1) Underline the infinitive in the following sentence.

The fresh, aromatic brew with which people like to begin their day.

2) Underline the verbs and choose the correct tense form from the option

Tea plants require at least 100-125cm of rainfall a year and prefer acidic soils.

3) Write related words to the following.

4) Make four words (minimum 3 letters) using the letters in the given words.

Investigations 1) ----- 2) ----- 3) ----- 4) -----

5) Complete the word chain of adjective. Add four words each beginning with the last letter of the previous word.

Hot, 1) ----- 2) ----- 3) ----- 4) -----

Q2. Read the poem ‘Walk a little slower.....’ and write the appreciation of the poem with help of the following points.

ACTIVITY SHEET- ENGLISH-STD-9th

TOPIC- Unit -2

Q1 Read the following poem and complete the activities.

Fast as a spaceship, slow as a snail, Big as a dinosaur, small as a nail, Fierce as a tiger, gentle as a lamb. Sour as a lemon, sweet as jam.	Dry as the desert, wet as the sea. Square as a house, round as a pea. Cool as a cave, warm as toast, Noisy as a road drill, quiet as a ghost.
--	--

A1. Match the following Column.

Column ‘A’

- 1) Big
- 2) Fierce
- 3) Dry
- 4) Warm

Column ‘B’

- a) toast
- b) desert
- c) cave
- d) dinosaur
- e) tiger

A2) Complete the following sentences.

- 1) According to the poet a spaceship is fast whereas a snail is.....
- 2) The poet says a ----- is noisy and ghost is quiet.

A3) Write two rhyming pairs from the extract.

Q2. Write an Informal letter from a teenager to his / her parents, expressing a few thoughts about online education.

Q3. Prepare meaningful dialogue you and your Friend.
‘Importance of Tree Plantation’

Q4. Translate the following idiom/ proverbs. Into your medium of instruction.

- i) Sound mind in sound body.
- ii) Experience is the best teacher.
- iii) Slow and steady wins the race.
- iv) Silence is golden.
- v) Cut your coat according to your cloth.
- vi) A friend in need is friend indeed.

WEEK	Learning Outcome	Name Of the Lesson	Learning Recourse	Student Activity	
------	------------------	--------------------	-------------------	------------------	--

September 2021 - Std-9

English	WEEK 1	2.1 Comparisons	<p>Listening: Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc.</p> <p>Speaking: Contribute meaningfully to a conversation.</p> <p>Reading: Learn new words, expressions and enrich his/her vocabulary through reading.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Understand new constructions through reading. <p>Speaking: Read aloud a poem highlighting its rhyme and rhythm.</p> <p>Study Skills: Compile lists of useful words, expressions, idioms, definitions, formulas, etc.</p> <p>Writing: Prepare a conversation/dialogue individually.</p> <p>Language Study:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocabulary and Word Building : Compound words - Changing word class 	Click Here	<ol style="list-style-type: none"> 1. Listen the poem from Diksha app. 2. Read the poem and write new words from the poem. 3) Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue. 4. Complete the Chit chat Questions. 5. Learn Figures of Speech : Antithesis •
----------------	-------------------	----------------------------	---	----------------------------	---

	WEEK 1	Revision	<p>Writing: Attempts using different styles of writing and different literary devices in creative writing.</p>	<p>My English Textbook Standard Nine Page no.13</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Learns advantages and disadvantages of online shopping 2) Learns to prepare do's and don'ts and also takes care of himself. 3) Learns write on current issues. 4) Learns to prepare flow chart with given information. <p>Write a conversation between you and parents/ friend about online shopping. Writes do's and don'ts about covid19. Write advantages and disadvantages of online shopping.</p> <p>Write advantage and disadvantages of lockdown.</p> <p style="text-align: center;">Page no. 22</p> <ol style="list-style-type: none"> 5) Prepare a flow chart.
English		<p>Self-study</p> <p>2.2 Helen Keller and Anne Sullivan (page .36 to 40)</p> <p>Warming up! Part 1</p>	<p>Listening: • Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc.</p> <p>Speaking: • Express one's own thoughts and ideas coherently and effectively</p> <p>Reading: 1) Read patiently till the end of the piece. 2) Learn new words, expressions and enrich</p>	<p>See 2 2 Helen Keller and Anne Sullivan on DIKSHA at</p> <p style="text-align: center;">Click here</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Read the lesson loudly. • Take part in warming up activity. • Use the dictionary to find different meaning of new words. •

		Highlighted part Self study	his/her vocabulary through reading.		
		English Work shop Part 2	<p>Writing: Express one's own thoughts and ideas coherently and effectively.</p> <p>Study Skills: Use reference materials such as different dictionaries, encyclopaedia's, etc. effectively.</p>	<ul style="list-style-type: none"> My English Textbook Standard Nine <p>See Helen Keller and Anne Sullivan Part I on DIKSHA at Click here</p>	<ul style="list-style-type: none"> Use the dictionary to find different meaning of new words. Listen carefully and classifies the words. Frame Questions
	Week 2	Frame Question Language Study	<p>Language Study:</p> <p>Articles Compound words present Participles Past Participles</p>	<ul style="list-style-type: none"> My English Textbook Standard Nine 	<ul style="list-style-type: none"> Try to find the examples of Articles Compound words Present Participles Past Participles
		<p>Self-Study</p> <p>2.3 Mark Twain</p> <p>Warming up!</p> <p>Explanation of Lesson</p> <p>Some Quotations</p>	<p>Reading: Learn new words, expressions and enrich his/her vocabulary through reading</p> <p>Speaking: 1) Use idiomatic expressions appropriately with ease and confidence.</p> <p>2) Make efforts to improve his/her own pronunciation and speech.</p> <p>Listening:</p> <ul style="list-style-type: none"> Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc. Note the pronunciation and usage of new words/expressions. <p>Writing: Express one's feelings/emotions using appropriate language.</p>	<p>Click here</p>	<ul style="list-style-type: none"> Read the lesson loudly. Take part in warming up activity. Describe the situation / context. Use the dictionary to find different meaning of new words. Take part in chit-chat activity. Read Lesson and writes new words.
	Week 2	English workshop	Language Study:	<ul style="list-style-type: none"> My English Textbook Standard Nine 	<ul style="list-style-type: none"> Sentence Structure:

		Language study	Sentence Structure: Types of clauses- Passive constructions		<ul style="list-style-type: none"> Learn how to convert active voice into passive voice.
English	Week 3	2.4 Please Listen! <ul style="list-style-type: none"> Write a diary Write an informal letter prepare meaningful dialogues. 	Listening: • Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc. Speaking: Communicate displeasure, disagreement, difference of opinion politely but firmly Reading: 1) Read patiently till the end of the piece. 2) Understand the overall structure of a literary piece: stanzas and refrain in a song, stanzas and rhyme scheme in a verse, the various threads in a story/play, etc. Writing: Frame probing questions to find additional information, to find precise answers to one's query.	Click here	<ul style="list-style-type: none"> Try to understand the structure of passive sentence. Find and solves the sentences. Write a diary. Write an informal letter. Prepare meaningful dialogues. Write the new words, rhyming words and rhyme scheme. Write appreciation of the poem.
	Week 4	2.5 A Play part 1	Listening: Summarize a story, conversation, play, informative speech or debate. Speaking: Initiate a conversation in English (with friends, elders, etc.). Language study: Parts of Speech: Finite verbs and infinitives- Participles and gerunds- Determiners Main verb, auxiliary, modal auxiliary	Click here	<ul style="list-style-type: none"> Make list of characters Learn exclamation marks. Imagine a map of Andher Nagari. Learn passive constructions. Find subject and object from the sentences. Make classification of Main verb, auxiliary, modal auxiliary
		2.5 A Play part 2	Listening: Summarize a story, conversation, play, informative speech or debate. Speaking: 1) Initiate a conversation in English (with	Click here	<ul style="list-style-type: none"> Read a play silently and loudly. Make a list of proverbs from the play.

	Week 4		<p>friends, elders, etc.).</p> <p>2) Describe real or imagined things, people, situations, emotions, etc. in detail.</p> <p>Reading: Read patiently until the end of the piece.</p> <p>Writing: Write formal letters in the expected format.</p> <p>Study skill:</p> <p>1) Translate different types of informative texts from mother tongue into English and English into mother tongue.</p> <p>2) Use the computer/internet for the purpose of translation/transcription</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Prepare Blame-game flow chart. • Translate the sentences in their mother tongue. • Search photos on internet.
--	-------------------	--	---	--	---

October 2021

English	Week 1	3.1 Coromandel Fishers	<p>Listening: • Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc.</p> <p>Speaking: Read aloud a poem highlighting its rhyme and rhythm</p> <p>Reading: 1) Read patiently till the end of the piece.</p> <p>2) Understand the overall structure of a literary piece: stanzas and refrain in a song, stanzas and rhyme scheme in a verse, the various threads in a story/play, etc.</p> <p>Writing: • Explain a concept/an idea in detail.</p> <p>Study Skills: Use the computer/internet for the purpose of translation/transcription.</p>	Click here	<ul style="list-style-type: none"> • Take part in warming up activity. • Write the new words, rhyming words and rhyme scheme. • Write imaginative illustration. • Make translation. • Write appreciation of the poem.
----------------	-------------------	---------------------------------------	---	----------------------------	--

English	Week 2	3.2 The Fall of Troy Part 1	<p>Listening: • Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc.</p> <p>Speaking: Read aloud a poem highlighting its rhyme and rhythm</p> <p>Reading:</p> <p>1) Read patiently till the end of the piece.</p> <p>Writing: Attempt using different styles of writing and different literary devices in creative writing.</p> <p>Language study: gerund and verbal noun</p>	Click here	<ul style="list-style-type: none"> • Try to build a story. • Solve the English workshop. • Read the story and retells in their mother tongue. • Write opposite words. • Write new words. • Read the lesson. • Learn the term gerund.
English	Week 3	3.2 The Fall of Troy Part 2	<p>Listening: • Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc.</p> <p>Speaking: Read aloud a poem highlighting its rhyme and rhythm</p> <p>Reading:</p> <p>1) Read patiently till the end of the piece.</p> <p>Writing: Attempt using different styles of writing and different literary devices in creative writing.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • My English Textbook Standard Nine 	<ul style="list-style-type: none"> • Listen the poem from Diksha app. • Read and writes new words.
	Week 4		<p>Study Skills:</p> <p>Language Study: main clause and subordinate clause</p>	<ul style="list-style-type: none"> • My English Textbook Standard Nine 	Take a reference of language study secession.

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव व उपघटक	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	संच उपघटक : संच प्रस्तावना संच - संकल्पनासंच लिहिण्याच्या पद्धती 1) यादी पद्धत 2) गुणधर्म पद्धत	येथे क्लिक करा	दैनंदिन जीवनातील संचाची ५ व संच नसलेले ५ समूह उदाहरणे लिहा तसेच नैसर्गिक, पूर्ण, पूर्णांक, परिमेय व अपरिमेय संख्या तसेच वास्तव संख्या संच लिहा. पाठ्यपुस्तक पान क्रमांक १ वरील संचांचे संचआहे किंवा नाही याप्रकारात वर्गीकरण करा. व्हिडीओ पहिल्यानंतर पुढील संच यादी पद्धतीने लिहा. आठवड्याचे वार इंद्रधनुष्यातील रंग स्वतःच्या नावातील इंग्रजी अक्षरे आई किंवा वडिलांच्या मोबाईल क्रमांकातील अंक वर्षाचे महिने सराव संच १.१ मधील प्रश्न क्रमांक १ व ४ सोडवा
2	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	भूमिती मधील मूलभूत संकल्पना प्रस्तावना बिंदु, रेषा आणि प्रतल बिंदूचे निर्देशक आणि त्यातील अंतर	येथे क्लिक करा	भूमिती या शब्दाचा अर्थ, उगम समजून घ्या. प्राचीन काळाच्या भूमितीच्या वापरासंबंधी जाणून घ्या. अधिक माहितीसाठी Google वापरून पहा. बिंदु, रेषा, आणि प्रतल या संकल्पना उदाहरणाने समजून घ्या. तुमच्या वहीत आकृत्या काढून नावे द्या. आजूबाजूच्या परिसरात वरील कोणत्या गोष्टी आढळतात त्यांची यादी करा. GeoGebra नावाचे सॉफ्टवेअर मोबाईल वर डाउनलोड करा. www.geogebra.org वरील घटकावर आधारित छोटी चाचणी सोडवा.

				संख्या रेषा काढा आणि त्यावर कमीत कमी पाच बिंदु ओळीने दाखवा. त्यांना नावे द्या. बिंदूचे निर्देशक लिहा. संख्या रेषेवर दाखवलेल्या दोन बिंदुमधील अंतर सूत्र वापरून काढा. प्रश्नसंग्रह १.१ मधील पहिला प्रश्न सोडवा.
3	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	संच -संचाचे प्रकार एकघटक संच रिक्त संच सांत संच अनंत संच समान संच वेन आकृती	येथे क्लिक करा	व्हिडीओ मध्ये दिलेल्या संचाचे संचांच्या प्रकारात वर्गीकरण करा.. तसेच सरावसंच १.२ सोडवा.व्हिडीओ मध्ये संकल्पना समजावून सांगण्यासाठी दिलेली उदाहरणे तसेच सरावा साठी घेतलेली उदाहरणे लक्षपूर्वक समजावून घ्या व स्वतःच्या कल्पनेन समानसंचाची २ व असमान संचाची २उदाहरणे तयार करा. व्हिडीओमध्ये संकल्पना समजावून सांगण्यासाठी दिलेली उदाहरणे तसेच सरावासाठी घेतलेली उदाहरणे लक्षपूर्वक समजावून घ्या व स्वतःच्या कल्पनेने कोणतेही ५ संच वेनआकृतीच्या सहाय्याने दाखवा.
4	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	भूमिती मधील मूलभूत संकल्पना- दरम्यानता,रेषाखंड , एकरूप रेषाखंड , एकरूप रेषाखंडाचे गुणधर्म म रेषाखंडाचा मध्यबिंदू रेषाखंड, किरण यांचा लंब गुणधर्म बिंदूचे रेषेपासूनचे अंतर	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	आधी काढलेली संख्या रेषा काढा. त्यात कोणते बिंदु कोणत्या दोन बिंदूच्या मध्ये आहेत ते लिहा. घरातील कोणतेही दोन कोपरे लक्षात घ्या. त्यांच्या दरम्यान कोणतीही एक वस्तु ठेवा . पावले मोजून दरम्यानता तपासा. Video मधील उदाहरणे लक्षपूर्वक पहा आणि तुम्ही सोडवायचा प्रयत्न करा. प्रश्न संग्रह १.१ सोडवायचा प्रयत्न करा. रेषाखंड ही संकल्पना समजून घ्या. तुमच्या वहीत दोन रेषाखंड काढा. त्यांची लांबी मोजा. वहीच्या दोन्ही कडांची लांबी मोजा व त्या एकरूप आहेत का ते तपासा. आता मोबाईल ची कडा मोजा व त्यातील लहान मोठेपणा ठरवा.

				<p>पावलांच्या आधारे तुमच्या खोलीचा मध्यबिंदू ठरवा.</p> <p>तुमच्या वहीत लंब रेषाखंड ,किरण काढा.ते चिन्ह वापरून लिहा</p> <p>Video पुन्हा पहा त्यातील व्याख्या गुणधर्म वहीत लिहा.</p> <p>प्रश्नसंग्रह १.२ सोडवा</p>
5	<p>विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.</p>	<p>संच -विश्वसंच पूरकसंच उपसंच संचावरील क्रिया छेद क्रिया विभिन्न संच</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>व्हिडीओच्या सहाय्याने विद्यार्थ्यांनी विश्वसंच व पूरकसंच ह्या संकल्पना समजावून घ्या. तसेच सरावासाठी घेतलेले उदाहरण समजावून घेऊन त्याआधारे सराव संच १.३ मधील प्रश्न क्रमांक २,३,५,६ व ७ सोडवा.</p> <p>व्हिडीओच्या सहाय्याने विद्यार्थ्यांना उपसंच ही संकल्पना समजावून घ्या. सरावासाठी असलेली उदाहरणे समजावून घ्या. तसेच सराव संच १.३ मधील प्रश्न क्रमांक १ व ४ सोडवा.</p> <p>व्हिडीओच्या सहाय्याने विद्यार्थ्यांनी छेद क्रिया समजावून घ्या. छेद क्रिया कशी करतात हे सरावासाठी असलेल्या उदाहरणांच्या सहाय्याने समजावून घ्या. छेद क्रियेचे गुणधर्म समजावून घ्या.प्रत्येक गुणधर्माकरिता स्वतःच्या मनाने एक-एक उदाहरण तयार करा.</p> <p>व्हिडीओमध्ये दिलेल्या उदाहरणांच्या सहाय्याने विद्यार्थ्यांनी विभिन्न संच ही संकल्पना समजावून घ्या. विभिन्न संच संकल्पना समजावून घेतल्यानंतर विभिन्न संचाची ५ उदाहरणे स्वतःच्या मनाने तयार करून लिहा.</p>

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव व उपघटक	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	भूमिती मधील मूलभूत संकल्पना- सशर्त विधाने आणि व्यत्यास यूक्लिड गृहितक	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	आयत, चौरस यांचे तुम्हाला माहित असलेले गुणधर्म लिहा. हेच गुणधर्म सशर्त विधानात लिहण्याचा प्रयत्न करा. उदा. आयताचे कर्ण परस्परांना दुभागतात : जेव्हा दिलेला चौकोन आयत असतो तेव्हा त्याचे कर्ण परस्परांना दुभागतात. गंमत म्हणून नेहमीची वापरातील काही वाक्य सशर्त लिहण्याचा प्रयत्न करा. यूक्लिडची गृहितके समजून घ्या. त्यांच्याशी संबंधित आकृत्या काढा. आणि ती लिहून पहा.
2	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	संच – संचावरील क्रिया दोन संचांचा संयोग संयोग संचाचे गुणधर्म संचातील घटकांची संख्या संचावर आधारित शाब्दिक उदाहरणे	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	व्हिडीओच्या सहाय्याने विद्यार्थ्यांनी दोन संचांचा संयोग संच क्रिया समजावून घ्या. संयोग क्रिया कशी करतात हे सरावासाठी असलेल्या उदाहरणांच्या सहाय्याने समजावून घ्या. प्रश्नसंच १ मधील प्रश्न क्रमांक ७ सोडवा. व्हिडीओच्या सहाय्याने संयोग क्रियेचे गुणधर्म समजावून घ्या. प्रत्येक गुणधर्माकरिता स्वतःच्या मनाने एक-एक उदाहरण तयार करा. संचातील घटकांची संख्या म्हणजे काय ते व्हिडीओच्या सहाय्याने समजावून घ्या व पुढील सूत्र कसे आले याबाबतचे उदाहरण अभ्यासा. $n(A \cup B) = n(A) + n(B) - n(A \cap B)$ सरावसंच १.४ मधील उदाहरण क्रमांक ५ सोडवा. व्हिडीओमध्ये दिलेली दोन शाब्दिक उदाहरणे समजावून घ्या व नंतर सराव संच १.४ मधील उदाहरण क्रमांक १,२,३,४ सोडवा

सप्टेंबर २०२१ आठवडा ३ रा

इ ९ वी गणित भाग १

सराव चाचणी १

प्रकरण – १ संच

वेळ : १ तास

गुण – १५

प्रश्न १ : खालील बहुपर्यायी प्रश्नांच्या दिलेल्या उत्तरांपैकी अचूक पर्याय निवडून त्याचे फक्त वर्णाक्षर लिहा. (५ गुण)

- १) खालीलपैकी कोणता समूह संच नाही?
A) आठवड्याचे वार B) वर्षाचे महिने
C) तुमच्या वर्गातील हुशार विद्यार्थी D) पहिल्या ५ नैसर्गिक संख्यांचा समूह
- २) जर $A = \{1,2,5,6,9,4\}$ तर $n(A) = ?$
A) ५ B) ६ C) ७ D) ४
- ३) $P = \{a,b,r,t,j\}$, $Q = \{w,b,l,t,d\}$ तर $P \cup Q = ?$
A) $\{a,b,r,t,j,w,l,d\}$ B) $\{a,r,j,w,l,d\}$ C) $\{a,b,r,t,j,w\}$ D) $\{b,r,t,l,d\}$
- ४) जर $n(A) = 12$, $n(B) = 7$, $n(A \cap B) = 4$ तर $A \cup B = ?$
A) १२ B) १५ C) ७ D) ०
- ५) $P = \{X \mid X^2 = 4, X \in \mathbb{N}\}$ हा संच यादी पद्धतीने लिहा.
A) $\{4\}$ B) $\{2, -2\}$ C) $\{2\}$ D) $\{-2\}$

प्रश्न २ : खालील उपप्रश्न सोडवा (गुण ४)

- १) जर $A = \{a,e,i\}$ तर A या संचाचे कोणतेही ४ उपसंच लिहा.
- २) खालील संचांचे सांत व अनंत संचात वर्गीकरण करा.
a) ग्रंथालयातील पुस्तकांचा संच b) परिमेय संख्यांचा संच
c) इंद्रधनुष्यातील रंगांचा संच d) मूळ संख्यांचा संच

प्रश्न ३ : खालील उपप्रश्न सोडवा (गुण ६)

- १) वृक्षसंवर्धन मोहिमेत वृषालीने १२ तर मिनूने ७ झाडे लावली दोघींनी मिळून ४ झाडे लावली तर त्यांनी लावलेल्या एकूण झाडांची संख्या किती?

- 2) जर $U = \{1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12\}$, $P = \{2,4,5,6,7,10,11\}$, $Q = \{8,9,10,11,12\}$ तर संच U , P व Q हे वेन आकृती काढून दाखवा.

4	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	भूमिती मधील मूलभूत संकल्पना- १.९ यूक्लिड च्या व्याख्या १.१० प्रत्यक्ष सिद्धता	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	यूक्लिड च्या बिंदु, रेषा यांची परिणामे समजून घ्या. दिलेल्या सिद्धतेचा अभ्यास करा. आणि तुमच्या वहीत पुन्हा लिहा. कोणकोणते गुणधर्म वापरले ते सुद्धा लिहा. सिद्धता लिहिण्याची सवय करा. उदाहरणे सोडवून पहा. संकीर्ण प्रश्न संग्रह सोडवा.
---	---	---	--	---

माहे - ऑक्टोबर २०२१

विषय - गणित भाग 1 व 2

ऑक्टोबर २०२१ आठवडा 1 ला

विषय : ९ वी गणित भाग 2

सराव चाचणी 2

प्रकरण - 1 भूमितीतील मूलभूत संबोध

वेळ : 1 तास

गुण - 15

प्र.1.अ) खालील बहुपर्यायी प्रश्नांच्या दिलेल्या उत्तरांपैकी अचूक पर्याय निवडून त्याचे फक्त वर्णाक्षर लिहा. (गुण 3)

1) बिंदु R आणि बिंदू T यांचे निर्देशक अनुक्रमे 7 आणि -2 आहेत तर $d(R, T) = ?$

- A) 8 B) 7 C) 5 D) -5

2) तीन एकरेषीय बिंदुमधून ----- रेषा काढता येतात

- A) एक B) दोन C) तीन D) चार

3) रेषा AB रेषा PQ आणि रेषा PQ ची लांबी 6.3 से. मी असल्यास रेषा AB ची लांबी ----- असेल.

- A) 12.6 B) 2.3 C) 6.3 D) सांगता येणार नाही

प्र. 1 ब) सोडवा. (गुण 3)

- 1) बिंदू D हा रेख MR चा मध्यबिंदू आहे. रेख MD ची लांबी 7 से.मी असल्यास MR ची लांबी किती?
- 2) आयताचे कर्ण एकरूप असतात या विधानात पक्ष कोणते ते लिहा.
- 3) खालील रेषाखंडाची तुलना करा.

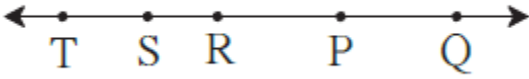
$$l(\text{रेख BR}) = 6.5 \text{ से. मी. } l(\text{रेख MN}) = 8.5 \text{ से. मी.}$$

प्र.2 खालील उपप्रश्न सोडवा. (गुण 6)

- 1) दोन समांतर रेषा आणि त्यांची छेदिका यांनी तयार होणारे संगत कोन परस्परांचे पूरक असतात या विधानाचा व्यत्यास लिहा.
- 2) समांतरभुज चौकोनाचे कर्ण परस्परांना दुभागतात या विधानाचे पक्ष साध्य लिहा.
- 3) जर $P - Q - R$ आणि $d(P,Q) = 3.4$, $d(Q,R) = 5.7$ असेल तर $d(P,R) = ?$

प्र.3) खालील उपप्रश्न सोडवा. (गुण 3)

खाली दिलेल्या आकृतीवरून प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- 1) किरण RP च्या एका विरुद्ध किरणाचे नाव लिहा.
- 2) किरण SR किरण RT = ?
- 3) रेषा SQ चे कोणतेही दोन उपसंच लिहा.

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव व उपघटक	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
2	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	वास्तव संख्या 2. वास्तव संख्या - १) प्रस्तावना (परिमेय संख्या) २) अखंड आवर्ती दशांश रूपातील परिमेय संख्या p/q या रूपात मांडणे. 3) संख्यारेषेवरील परिमेय व अपरिमेय संख्या 4) अपरिमेय व वास्तव संख्या 5) अपरिमेय संख्या दशांश रूपात मांडणे. 6) संख्या पायची किंमत काढणे 7) एखादी संख्या ही अपरिमेय संख्या आहे हे सिद्ध करणे.	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	व्हिडीओच्या आधारे परिमेय संख्यांचे गुणधर्म व्यवस्थित पणे समजावून घ्या. तसेच सरावासाठी दिलेल्या उदाहरणाच्या सहाय्याने सराव संच २.१ सोडवा. व्हिडीओच्या आधारे अपरिमेय संख्या संख्यारेषेवर कशा दाखवायच्या हे समजावून घ्या. तसेच एखादी संख्या ही अपरिमेय संख्या आहे हे व्हिडीओत दिलेल्या उदाहरणाच्या सहाय्याने समजावून घ्या. त्याआधारे सरावसंच २.२ मधील उदाहरण क्रमांक १,३,५ सोडवा. व्हिडीओच्या आधारे वर्गमुळात २ व ३ या संख्या दशांश रूपात कशा मांडाव्यात हे समजावून घ्या. व त्या प्रमाणे वर्गमुळात ५ व ६ या संख्या दशांश रूपात मांडून दाखवा. पायची किंमत म्हणजे वर्तुळाचा परीघ व व्यास यांचे गुणोत्तर असते हे व्हिडीओत दिलेल्या कृतीच्या आधारे समजावून घ्या. व्हिडीओतील कृती स्वतः घरी करा. व पायच्या किंमतीचा पडताळा घ्या. सराव संच २.२. मधील उदाहरण क्रमांक २ सोडवा
3	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	समांतर रेषा संगत कोनाचे प्रमेय व्युत्क्रम कोनाचे प्रमेय उदाहरणे समांतर रेषेचा गुणधर्म वापर	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	संगत कोनाचे प्रमेय कशा प्रकारे सिद्ध केले आहे ते पहा. तुमच्या वहीत तुम्ही सिद्ध करा. नावे बदलली तर जास्त चांगले. व्युत्क्रम कोनाच्या प्रमेयाची सिद्धता पहा. तुमच्या वहीत ती व्यवस्थित लिहा. लिहताना दोन भाग करायला विसरू नका. एका बाजूला विधान आणि दुसरीकडे कारणे. दोन रेषा समांतर दाखवण्यासाठी आंतर कोनाची कसोटी कशी वापरता येते ते अभ्यासा.

		आंतरकोनाची कसोटी व्युत्क्रम कोन कसोटी		सिद्धता वहीत लिहा. व्युत्क्रम कोन कसोटीची सिद्धता लिहा. संगत कोन कसोटी अभ्यासा आणि त्याची सिद्धता लिहा. समांतर रेषांच्या आणखी काही गुणधर्मांचा अभ्यास करा. प्रश्नसंग्रह सोडवण्याचा प्रयत्न करा. सोबतच्या video मध्ये काही वेगळ्या प्रकारची उदाहरणे दिली आहेत ती अभ्यासा. प्रश्न संग्रह २.१ मधील उदाहरणे सोडवण्याचा प्रयत्न करा. त्यासाठी सोडवलेली उदाहरणे पहा.
4	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	1) करणी गुणधर्म 2) करणीची तुलना 3) सजातीय करणींवरील क्रिया 4) करणीचे परीमेयीकरण	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	व्हिडीओच्या आधारे करणी संख्यांचे गुणधर्म समजावून घ्या. सरावासाठी घेतलेल्या उदाहरणांचा अभ्यास करा, व त्या आधारे सराव संच २.३ मधील प्रश्न क्रमांक १,२,३,४ सोडवा. व्हिडीओच्या आधारे करणी संख्यांची तुलना कशी करतात हे सराव उदाहरणाच्या सहाय्याने समजावून घ्या. सराव संच २.३ मधील प्रश्न क्रमांक ५ सोडवा. व्हिडीओच्या आधारे सजातीय करणी संख्यांची बेरीज व वजाबाकी कशी करतात तसेच गुणाकार व भागाकार कसे करतात ते समजावून घ्या व त्या आधारे सराव संच २.३ मधील प्रश्न क्रमांक ६,७ व ८ सोडवा. व्हिडीओच्या आधारे करणी संख्यांच्या छेदाचे परीमेयीकरण कसे करतात ते समजावून घ्या व त्या आधारे सराव संच २.३ मधील प्रश्न क्रमांक ९ सोडवा.
5	विद्यार्थ्यांनी पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधाने अभ्यासावीत.	संगत कोन कसोटी प्रश्न संच २ त्रिकोण दूरस्थ आंतरकोनाचे प्रमेय बाह्यकोनाचा गुणधर्म त्रिकोणाची एकरूपता	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	सोबतच्या video मध्ये काही वेगळ्या प्रकारची उदाहरणे दिली आहेत ती अभ्यासा. प्रश्न संग्रह २.१ मधील उदाहरणे सोडवण्याचा प्रयत्न करा. त्यासाठी सोडवलेली उदाहरणे पहा. दूरस्थ अंतरकोनाचे प्रमेय अभ्यासा. तुमच्या वहीत लिहून काढा. तुमच्या वहीत एक समभुज त्रिकोण काढा त्याचा कोणताही एक बाह्यकोन काढा आणि गुणधर्मांचा अभ्यास करा. त्रिकोणाच्या तीन कोनंची बेरीज 180 असते. ह्याची सिद्धता पहा. तुमच्या वहीत लिहून काढा. बाह्यकोनाचा गुणधर्म अभ्यासा.

				<p>सोबतच्या video मध्ये सोडवलेली उदाहरणे पहा. तुमच्या वहीत सोडवण्याचा प्रयत्न करा. पान २५,२६ वरची उदाहरणे अभ्यासा. दोन एकरूप त्रिकोण काढा. त्यांच्या संगत बाजू आणि संगत कोन लिहा त्रिकोणाची एकरूपता दर्शवण्यासाठी सोबतचा video पहा आणि तुम्ही करून पहा.</p>
--	--	--	--	---

इयत्ता – नववी

विषय – विज्ञान आणि तंत्रज्ञान

महिना	आठवडा	पाठाचे नाव	उपघटक	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
जून	1 जुलै ते	कृतिपत्रिका क्रमांक 1 ते 7				
	15 जुलै	चाचणी 1				
जुलै	16 जुलै ते	कृतिपत्रिका क्रमांक 8 ते 14				
	30 जुलै	चाचणी 2				
	31 जुलै ते	कृतिपत्रिका क्रमांक 15 ते 21				
	14 ऑगस्ट	चाचणी 3 (संपूर्ण सेतू अभ्यासक्रमावर आधारित)				
ऑगस्ट	3	1. गतीचे नियम	वस्तूची गती	गतिविषयक समीकरणे मांडणे व त्या आधारे	https://bit.ly/2TMZTOG	गतिमान वस्तूची दहा उदाहरणे आपल्या वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		अंतर आणि विस्थापन	गणितीय उदाहरणे सोडवता येणे. विस्थापन व वेग, अंतर, वेळ व वेग	https://bit.ly/2WLWSio	तुम्ही शाळेत जाताना जो रस्ता वापरता त्याचा अंदाजे मार्ग वहीमध्ये काढा. अंतर आणि विस्थापन वेगवेगळ्या रंगाने दर्शवा. अंतर व विस्थापन यांच्या अंदाजे किंमती काढा.
ऑगस्ट	3		चाल व वेग	यांच्या आधारे आलेखवरून सुत्रांची	https://bit.ly/3A0O0DP	चाल व वेगाची सूत्रे वहीमध्ये लिहा. वरील मार्गाचा विचार करून तुमची चाल व वेग काढा.
ऑगस्ट	3		चाल व दिशा यांचा वेगावर होणारा परिणाम	निर्मिती करता येणे. दैनंदिन जीवनातील	https://bit.ly/3xgCpyQ	चाल व दिशेचा वेगावर होणारा परिणाम उदाहरण देऊन स्पष्ट करा.
ऑगस्ट	3		एकरेषीय एकसमान व नैकसमान गती	विविध घटनांमागील गती व गतिविषयक	https://bit.ly/3xdUAVD	एकरेषीय एकसमान व नैकसमान गती यांची प्रत्येकी दोन उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		त्वरण	नियमांच्या कार्यकारण	https://bit.ly/3lt9u8a	त्वरणीत गतीची दोन उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.

ऑगस्ट	3		एकसमान गतीसाठी अंतर - काल आलेख	संबंधाचा पडताळा घेता येणे.	https://bit.ly/3C3Ey4l	पाठ्यपुस्तक पृ. क्र. 5 व 6 वरील आलेख पूर्ण करा.
ऑगस्ट	3		एकसमान गतीसाठी वेग - काल आलेख		https://bit.ly/3A0O6vb	संबंधित आलेख क्र. 1.7 व 1.8 यांचे निरीक्षण करून निरीक्षणे वहीमध्ये नोंदवा.
ऑगस्ट	3		आलेख पद्धतीने गतीविषयक समीकरणे		https://bit.ly/3yiyLWh	गतीविषयक समीकरणे क्रमाने वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		विस्थापन - काल संबंधाचे समीकरण		https://bit.ly/3fkFCr4	विस्थापन - काल आणि विस्थापन - वेग संबंधाची समीकरणे मिळवण्याची पद्धत वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		एकसमान वर्तुळाकार गती		https://bit.ly/3C7GFnZ	वर्तुळाकार गतीची चार उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		एकसमान वर्तुळाकार वेगाची दिशा काढणे		https://bit.ly/3xoR23e	घरातील खराब झालेल्या सीडीपासून चकती तयार करा. त्या चकतीला वेगाने फिरवून त्यावर नाणे टाका. नाण्याच्या गतीची दिशा ठरवा.
ऑगस्ट	3		न्यूटनचे गतीविषयक नियम		https://bit.ly/3C6EtwH	न्यूटनच्या गतीविषयक पहिल्या नियमाची दोन उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		न्यूटनचा गतिविषयक दुसरा नियम		https://bit.ly/3yooJDa	न्यूटनच्या गतीविषयक पहिल्या नियमाची दोन उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		न्यूटनचा गतिविषयक दुसरा नियम (उदाहरण)		https://bit.ly/3iicOBm	न्यूटनच्या गतीविषयक दुसऱ्या नियमाची दोन उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		न्यूटनचा गतिविषयक तिसरा नियम		https://bit.ly/3zZKbyF	न्यूटनच्या गतीविषयक तिसऱ्या नियमाची दोन उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		संवेग अक्षय्यतेचा सिद्धांत		https://bit.ly/3fE6djl	संवेग अक्षय्यतेचा सिद्धांताची गणिती मांडणी वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		उदाहरणे		https://bit.ly/2WFIV5r	सोडवून दिलेली उदाहरणे समजून घेऊन वहीमध्ये लिहा.

ऑगस्ट	3		घटक चाचणी	<p>प्रश्न 1 स्पेस शटल मध्ये कोणते इंधन वापरतात?</p> <p>प्रश्न 2 तुमच्या सभोवतालची पाच उदाहरणे देऊन न्यूटनचे तीनही गतीविषयक नियम स्पष्ट करा</p> <p>प्रश्न 3 फरक स्पष्ट करा : चाल आणि वेग</p> <p>प्रश्न 4 खालील उदाहरणांचे एकसमान गती व नैकसमान गती यात वर्गीकरण करा.</p> <p>पंखा फिरणे, स्पर्धेत धावणारा मुलगा, सैनिक संचलन, पृथ्वीचे सूर्याभोवतीचे परिभ्रमण</p> <p>प्रश्न 5 गतीचे प्रकार कोणकोणते आहेत ?</p>		
ऑगस्ट	3		स्वाध्याय 1	https://bit.ly/37pTRX9		
ऑगस्ट	4	6. वनस्पतींचे वर्गीकरण	वर्गीकरणाचा आधार	वनस्पतींचे वर्गीकरण करता येणे. लक्षणांवरून वनस्पती ओळखता येणे.	https://bit.ly/3A2ZtCG	पालकांच्या मदतीने आजूबाजूच्या बागेला भेट द्या. तेथे आढळलेल्या सर्व वनस्पतींची नोंद करा. आकारानुसार त्यांचे विविध गट करा.
ऑगस्ट	4		उपसृष्टी - अजीबपत्री वनस्पती - थॅलोफायटा		https://bit.ly/3jg3EUW	1.डबके / तलाव / ओलसर बुळबुळीत जागी मिळणाऱ्या हिरव्या शेवाळांचे नमुने गोळा करा, भिंग घेऊन त्यांच्या रचनांचा अभ्यास करा. 2. पावाचा / भाकरीचा तुकडा 3-4 दिवस बंद डब्यात ठेवा, नंतर त्यावर येणाऱ्या बुरशीच्या तंतूंचे विशालन भिंगाने निरीक्षण करा.
ऑगस्ट	4		ब्रायोफायटा, टेरिडोफायटा		https://bit.ly/3C4YRyi	1. जुन्या ओलसर भिंतीजवळ दिसणाऱ्या हिरव्यागार गालीच्यासारख्या वनस्पती शोधा. विशालन भिंगाने त्यांच्या भागांचे निरीक्षण करा.
ऑगस्ट	4		उपसृष्टी - बीजपत्री, अनावृत्तबीजी		https://bit.ly/3lpUbNF	2. परिसरात आढळणाऱ्या ख्रिसमस ट्री, मोरपंखी, सुरु, सायकस अशा वनस्पतींची रचना, बिजपत्रे अभ्यासा.
ऑगस्ट	4		वनस्पतींचे वर्गीकरण- 1		https://bit.ly/3C4B5m8	सपुष्प वनस्पतींचे नमुने पाहून त्यांचे एकबीजपत्री व द्विबीजपत्री असे गट करा. त्यांच्या वैशिष्ट्यांच्या नोंदी वहीमध्ये करा.
ऑगस्ट	4		वनस्पतींचे वर्गीकरण-		https://bit.ly/2VjiB0l	वरील कृतीमध्ये पाहिलेल्या नमुन्यांच्या आकृत्या

			दोन			काढा व तुम्हाला दिसलेली वैशिष्ट्ये वहीमध्ये लिहा.															
ऑगस्ट	4		वनस्पतींचे वर्गीकरण-3		https://bit.ly/3xi5HwZ	पानांचे प्रकार, फांद्यांची मांडणी, पर्णधारा, फुलांचे विविध प्रकार असे नमुने शोधा, त्यांच्या आकृत्या वहीमध्ये काढा.															
ऑगस्ट	4		प्रस्तावना, सृष्टी		https://bit.ly/3iivv49	वर्तमानपत्रांच्या घड्यांमध्ये कोवळ्या फांद्या, पाने ठेवून 'हर्बेरीअम शीट्स' तयार करण्याची प्रक्रिया इंटरनेटच्या मदतीने शिका.															
ऑगस्ट	4		घटक चाचणी	<p>प्र.1) खालील प्रश्न सोडवा.</p> <p>i) गटात न बसणारा शब्द ओळखा. स्पायरोगायरा, मॉस, युलोथ्रीक्स. उल्वा.</p> <p>ii) पुढील विधानात एक शब्द चुकीचा आहे. तो बदलून योग्य वाक्य पुन्हा लिहा. स्पायरोगायराच्या तंतूमधील पेशींमध्ये हिरव्या नागमोडी रेषांसारखी तंतुकणिका असते.</p> <p>iii) ओळखा पाहू मी कोण? (वनस्पती विभागाचे नाव लिहा.) माझे शरीर मऊ व तंतुरूपी असते. / (हरितद्रव्य असल्यामुळे मी स्वयंपोषी आहे.)</p> <p>प्र.2) फरक स्पष्ट करा : द्विबीजपत्री वनस्पती व एकबीजपत्री वनस्पती.</p> <p>प्र.3) योग्य जोड्या लावा.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 33%;">अ स्तंभ</td> <td style="width: 33%;">उत्तरे</td> <td style="width: 33%;">ब स्तंभ</td> </tr> <tr> <td>ब्रायोफायटा</td> <td></td> <td>बियांवर नैसर्गिक आवरण नसते</td> </tr> <tr> <td>टेरिडोफायटा</td> <td></td> <td>प्रामुख्याने पाण्यात वाढतात</td> </tr> <tr> <td>अनावृत्तबीजी</td> <td></td> <td>प्रजननासाठी पाण्याची गरज असते</td> </tr> <tr> <td>आवृत्तबीजी</td> <td></td> <td>पाणी व अन्न वहनासाठी ऊती असतात</td> </tr> </table> <p>प्र.4) ब्रायोफायटा गटातील वनस्पतींना 'वनस्पतीसृष्टीचे उभयचर' का म्हटले जाते?</p>	अ स्तंभ	उत्तरे	ब स्तंभ	ब्रायोफायटा		बियांवर नैसर्गिक आवरण नसते	टेरिडोफायटा		प्रामुख्याने पाण्यात वाढतात	अनावृत्तबीजी		प्रजननासाठी पाण्याची गरज असते	आवृत्तबीजी		पाणी व अन्न वहनासाठी ऊती असतात		
अ स्तंभ	उत्तरे	ब स्तंभ																			
ब्रायोफायटा		बियांवर नैसर्गिक आवरण नसते																			
टेरिडोफायटा		प्रामुख्याने पाण्यात वाढतात																			
अनावृत्तबीजी		प्रजननासाठी पाण्याची गरज असते																			
आवृत्तबीजी		पाणी व अन्न वहनासाठी ऊती असतात																			
ऑगस्ट	5	2. कार्य आणि उर्जा	कार्य आणि ऊर्जा- प्रस्तावना	कार्य आणि ऊर्जा यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करून दैनंदिन जीवनातील कार्यांचा प्रकार ओळखता येणे.	https://bit.ly/3A1LGig	कार्य व ऊर्जा यांच्या व्याख्या व एकके वहीमध्ये लिहा.															
ऑगस्ट	5		वस्तूचे विस्थापन		https://bit.ly/3jbB9b6	तुम्ही दिवसभरात कोणकोणत्या वस्तूंचे विस्थापन करता त्यांची यादी करा.															
ऑगस्ट	5		धन, ऋण व शून्य कार्य		https://bit.ly/3xjBOMO	तुम्ही दिवसभरात केलेल्या कार्यांची धन, ऋण आणि															

				दैनंदिन जीवनातील, कार्य, ऊर्जा व शक्तीवर आधारित उदाहरणांमधील कारणमीमांसा स्पष्ट करता येणे.		शून्य कार्य यात वर्गीकरण करा.
सप्टेंबर	1		कार्याचे एकक		https://bit.ly/2VtXp88	अर्ग आणि ज्यूल यामधील सहसंबंध वहीमध्ये सविस्तर सोडवा
सप्टेंबर	1		कार्यावर आधारित प्रयोग		https://bit.ly/3xjvrc4	पाठ्यपुस्तक पृष्ठ क्रमांक 21 वरील कृती करून घ्या.
सप्टेंबर	1		उदाहरणे		https://bit.ly/3zYCJnx	सोडवलेली उदाहरणे समजावून घेऊन वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	1		ऊर्जा		https://bit.ly/3xncipH	दैनंदिन जीवनात कोणकोणत्या कार्यासाठी उर्जा आवश्यक असते याची वहीमध्ये यादी करा.
सप्टेंबर	1		गतिज ऊर्जेचे समीकरण		https://bit.ly/2Vrrvck	गतिज ऊर्जेचे समीकरण मिळवण्याची गणितीय पद्धत वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	1		स्थितिज ऊर्जा		https://bit.ly/3zXByEU	घरातील स्प्रिंग किंवा रबर यांचा वापर करून स्थितिज उर्जेचा अनुभव घ्या. अशीच आणखी कोणती उदाहरणे आपल्या आजूबाजूला आढळतात याची यादी वहीमध्ये करा.
सप्टेंबर	1		स्थितिज ऊर्जेचे समीकरण		https://bit.ly/3yeTLOa	स्थितिज उर्जेचे समीकरण वहीमध्ये लिहा. गतिज उर्जा आणि स्थितिज उर्जा यामधील फरक वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	1		ऊर्जा रूपांतरण		https://bit.ly/3C1yp93	आपल्या घरातील ऊर्जारूपांतरणाची पाच उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	1		ऊर्जा अक्षय्यतेचा नियम		https://bit.ly/3j9MMiY	पाठ्यपुस्तक पृष्ठ क्रमांक 25 वरील कृती करून घ्या.
सप्टेंबर	1		मुक्तपतन		https://bit.ly/2TO1RON	https://phet.colorado.edu/sims/html/energy-skate-park-basics/latest/energy-skate-park-basics_en.html या लिंकवरील सिम्युलेशन अभ्यासा.

सप्टेंबर	1		शक्ती		https://bit.ly/3A32WBc	तुमच्या घरात कोणाची शक्ती जास्त आहे हे ओळखा. शक्तीची विविध एकके वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	1		शक्तीवर आधारित काही उदाहरणांचा अभ्यास		https://bit.ly/3zYB3KB	सोडवलेली उदाहरणे समजावून घेऊन वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	1		घटक चाचणी	1)कार्य आणि ऊर्जा यांचा संबंध उदाहरणासह स्पष्ट करा 2) खालील उदाहरणे धन कार्य ऋण कार्य व शून्य कार्य यामध्ये वर्गीकरण कराबंद कारला धक्का देणे, जिना उतरणे, वर्तुळाकार बागेला फेरी मारणे , गतीमान गाडीला ब्रेक लावणे 3)गतीज ऊर्जेची दैनंदिन जीवनातील उदाहरणे सांगा. 4) मुक्त पतन म्हणजे काय? 5) धरणांमध्ये साठवलेल्या पाण्यामध्ये कोणती ऊर्जा असते? 6) वर्तुळाकार गतीत फिरत असलेल्या वस्तूचे कार्य शून्य का असते ?		
सप्टेंबर	1		स्वाध्याय 2		https://bit.ly/3xqBPP2	
सप्टेंबर	2	3. धाराविद्युत	विभव	दैनंदिन जीवनातील	https://bit.ly/37tjk21	तुम्ही पाहिलेला प्रयोग करून पहा आणि विद्युत विभव संकल्पना वहीमध्ये लिहा
सप्टेंबर	2		विभवांतर	विद्युतधारेवर चालणारी	https://bit.ly/3ykxyxU	विभवांतराचे सूत्र वहीमध्ये लिहा
सप्टेंबर	2		विद्युतघटाचे विभवांतर	उपकरणे ओळखता येणे. दैनंदिन जीवनातील विभवांतर, रोध,	https://bit.ly/3igkjZm	व्होल्टा या शास्त्रज्ञाचा चरित्रात्मक व्हिडीयो शोधून पहा. https://www.youtube.com/watch?v=O74K90DFirQ
सप्टेंबर	2		विद्युतधारा	विद्युतधारा यांवर	https://bit.ly/2VbZR3b	विद्युत धारेची उदाहरणे वहीमध्ये सोडवा.
सप्टेंबर	2		विद्युत रोध आणि ओहमचा नियम	आधारित उदाहरणांमधील	https://bit.ly/3A1PrC4	वेगवेगळ्या पदार्थांची रोधकता किती असते ते वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	2		विद्युत परिपथ	कारणमीमांसा स्पष्ट करता येणे.	https://bit.ly/3yj72oH	पाठ्यपुस्तक पृष्ठ क्रमांक 35 वरील कृती करून पहा.
सप्टेंबर	2		वाहक आणि विसंवाहक		https://bit.ly/3yorjsQ	घरातील पदार्थांचे विद्युत वाहक आणि विद्युत विसंवाहक पदार्थ यांचे गट करा.

सप्टेंबर	2		ओहमचा नियम व रोधकता सोडवलेली उदाहरणे		https://bit.ly/3xjEOUy	सोडवलेली उदाहरणे समजावून घेऊन वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	2		रोधांची जोडणी आणि परिणामी रोध		https://bit.ly/3fmm9WS	रोधाच्या एकसर जोडणीची आकृती वहीमध्ये काढा.
सप्टेंबर	2		एकसर जोडणी उदाहरणे		https://bit.ly/2VcHYBk	सोडवलेली उदाहरणे समजावून घेऊन वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	2		रोधांची समांतर जोडणी		https://bit.ly/3C5uE25	रोधाच्या समांतर जोडणीची आकृती वहीमध्ये काढा.
सप्टेंबर	2		समांतर जोडणी उदाहरणे		https://bit.ly/3zXDoFO	सोडवलेली उदाहरणे समजावून घेऊन वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	3		वाहकाचा रोध व रोधकता		https://bit.ly/3A4JViz	रोधकतेसंदर्भात पृष्ठ क्रमांक 39 वरील उदाहरण क्रमांक 5 सोडवा.
सप्टेंबर	3		वाहकाचा रोध व रोधकता उदाहरणे भाग 1		https://bit.ly/37dx28P	सोडवलेली उदाहरणे समजावून घेऊन वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	3		घरगुती विद्युत जोडणी		https://bit.ly/3rLbmdl	तुमच्या घरातील एका बोर्डवरील विद्युत जोडणीचा नकाशा तयार करा.
सप्टेंबर	3		घटक चाचणी	प्रश्न 1- विद्युत रोध म्हणजे काय? प्रश्न 2- ओहमचा नियम लिहा. प्रश्न 3- वाहक व विसंवाहक उदाहरणासह स्पष्ट करा. प्रश्न 4- फरक स्पष्ट करा रोधांची एकसर जोडणी व रोधांची समांतर जोडणी. प्रश्न 5- आपले शरीर विद्युत वाहक असते का ते स्पष्ट करा.		
सप्टेंबर	4	7. परिसंस्थेतील उर्जाप्रवाह	प्रस्तावना , परिसंस्थेतील उर्जाप्रवाह, पोषणपातळी	1.अन्नसाखळी, उर्जा मनोरा यांच्यातील आंतरसंबंधाचे विश्लेषण करता येणे. 2.नैसर्गिक	https://bit.ly/2Vsi6kv	1.सभोवतालच्या परिसंस्थेतील विविध भक्षक स्तर ओळखा व त्याची नोंद तुमच्या वहीमध्ये करा.
सप्टेंबर	4		अन्नसाखळी व अन्नजाळे		https://bit.ly/3jfUkjY	1.तुमच्या परिसरातील कोणत्याही तीन

			चक्र बदलांमागील कारणांचा शोध घेता येणे.		अन्नासाखळ्या वहीमध्ये लिहा. 2. घरी जेवताना ताटातील विविध पदार्थ अन्नासाखळीतील कितव्या टप्प्यातील आहेत हे ओळखा.
सप्टेंबर	4		उर्जेचा मनोरा व उर्जाप्रवाह	https://bit.ly/3xilFWA	उर्जा मनोराची आकृती वहीमध्ये काढून उर्जेचे हस्तांतरण कसे होते हे समजून घ्या.
सप्टेंबर	4		जैव-भू-रासायनिक चक्र	https://bit.ly/3xlvvggB	इंटरनेटच्या साहाय्याने जैव-भू-रासायनिक चक्रे समजून घ्या.
सप्टेंबर	4		कार्बन चक्र	https://bit.ly/3C2Gt9o	इंटरनेटवर कार्बन चक्र शोधून त्याचे अवलोकन करा व त्याची आकृती वहीमध्ये रेखाटा.
सप्टेंबर	4		ऑक्सिजन चक्र	https://bit.ly/2Vq2xtC	इंटरनेटवर ऑक्सिजन चक्र शोधून त्याचे अवलोकन करा व त्याची आकृती वहीमध्ये रेखाटा.
सप्टेंबर	4		नायट्रोजन चक्र	https://bit.ly/3yky52S	इंटरनेटवर नायट्रोजन चक्र शोधून त्याचे अवलोकन करा व त्याची आकृती वहीमध्ये रेखाटा.
सप्टेंबर	4		घटक चाचणी	<p>प्र.1) पुढील रासायनिक अभिक्रिया पूर्ण करा. अ) $6\text{CO}_2 + 12\text{H}_2\text{O} \text{ ----- } + \text{-----}$ ब) $\text{-----} + 6\text{O}_2 \text{ -----} + 6\text{H}_2\text{O} + \text{ऊर्जा}$</p> <p>प्र.2) नायट्रोजन चक्रातील प्रमुख प्रक्रिया पुढील तक्त्याद्वारे स्पष्ट करा. 1. नायट्रोजनचे स्थिरीकरण 2. अमोनीकरण 3. नायट्रीकरण 4. विनायट्रीकरण</p> <p>प्र.3) व्याख्या लिहा. अ) ऊर्जेचा मनोरा ब) पोषण पातळी</p> <p>प्र.4) शास्त्रीय कारण लिहा – परिसंस्थेतील ऊर्जाप्रवाह एकेरी असतो .</p> <p>प्र.5) तुमच्या परिसरात आढळणाऱ्या कोणत्याही 5 सजीवांची (प्राणी, वनस्पती, सूक्ष्मजीव इ.) नावे लिहा व पोषण पातळीनुसार त्यांचे वर्गीकरण करा. अन्नासाखळी तयार करा.</p> <p>प्र.6) गटात न बसणारा शब्द सकारण लिहा. अ) दगडी कोळसा, ओझोन, हिरा, चुनखडक ब) बेडूक, घुबड, कोल्हा, नाकतोडा</p> <p>प्र.7) चुकीची विधाने दुरुस्त करून लिहा.</p>	

				अ) अन्नसाखळीतील वनस्पतीना प्राथमिक भक्षक म्हणतात. आ) मांसाहारी प्राण्यांची पोषण पातळी तृतीय पोषण पातळी असते.		
सप्टेंबर	5	8. उपयुक्त व उपद्रवी सूक्ष्मजीव	प्रस्तावना सूक्ष्मजीव	1.प्रतिजैविकांच्या निर्मितीत असणारे सूक्ष्मजीवांचे उपयोग सांगता येणे. 2.सजीवांमधील विविध जीवनप्रक्रिया व सूक्ष्मजीव यांच्यातील कार्यकारण संबंध स्पष्ट करता येणे. 3.हानीकारक सूक्ष्मजीवांमुळे उद्भवणारे रोग व त्यांवरील उपाययोजना स्पष्ट करून स्वतःची व समाजाच्या आरोग्याची काळजी घेता येणे.	https://bit.ly/3ijupcc	इंटरनेटवर विविध सूक्ष्मजीवांच्या आकृत्या पहा.
सप्टेंबर	5		जरा डोके चालवा		https://bit.ly/3rNfXwO	पुस्तकातील सूक्ष्मजीवांच्या आकृत्या काढण्याचा सराव करा.
सप्टेंबर	5		किण्व		https://bit.ly/3BZPS1z	आईच्या मार्गदर्शनाखाली दुधापासून दही, विरजण, ताक, लोणी, तूप बनविण्याच्या प्रक्रिया स्वतः करून बघा.
सप्टेंबर	5		पाव कसा बनतो?		https://bit.ly/3ljjMYH	पाठ्यपुस्तकात दिलेली यीस्टची कृती घरी करून पहा.
सप्टेंबर	5		जैव उपचार		https://bit.ly/3ykW6qz	जैव उपचारांसंबंधी जास्त माहिती इंटरनेटच्या मदतीने मिळवा.
सप्टेंबर	5		पेनिसिलीन		https://bit.ly/37c36tV	पेनिसिलीयम या औषधाचा कोणत्या रोगावर उपचार केला जातो या विषयी डॉक्टरांकडून माहिती घ्या .
सप्टेंबर	5		इतर रोगकारक सूक्ष्मजीव		https://bit.ly/3inPd2h	इंटरनेटच्या मदतीने विविध रोग व त्यांना कारणीभूत असणाऱ्या सूक्ष्मजीवांची माहिती मिळवा. त्या रोगांना प्रतिबंध करण्याचे उपाय शोधा व त्याबद्दल इतरांना सांगा.
सप्टेंबर	5		रायझोबिअम		https://bit.ly/3lm6Dhm	मेथी / वाटाणा यांच्या झाडांच्या मुळावर असणाऱ्या गाठी शोधा. त्या कसल्या आहेत, त्यांचा त्या झाडांना फायदा होतो की तोटा ? तुमच्या उत्तराचे स्पष्टीकरण वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	5		उपद्रवी सूक्ष्मजीव		https://bit.ly/3xoTO8E	शिजविलेले अन्न, धान्ये, कडधान्ये व इतर खाद्यपदार्थ खराब होऊ नयेत म्हणून तुमच्या घरात कोणकोणते उपाय योजतात, त्यांची माहिती मिळवा. त्यांचा सूक्ष्मजीवांशी असलेला संबंध ठरवा.

सप्टेंबर	5		उपयुक्त आणि उपद्रवी सूक्ष्मजीव		https://bit.ly/2VsZEYY	किण्वन प्रक्रियेने तयार करण्यात येणारे बेकरीतील पदार्थांची नावे वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	5		घटक चाचणी	प्र.1 पुढील पदार्थांमध्ये आढळणाऱ्या सूक्ष्मजीवाचे नाव लिहा. खराब झालेली बटाट्याची भाजी : प्र.2 व्याख्या लिहा : a. किण्वन b. जैव उपचार प्र.3 शास्त्रीय कारण लिहा : कपड्यांमध्ये डांबराच्या गोळ्या ठेवल्या जातात. प्र.4 प्रतिजैविके वापरताना कोणती काळजी घ्यावी ? प्र.5 विस्तृत क्षेत्र प्रतिजैविके म्हणजे काय ? दोन उदाहरणे देऊन त्याचा वापर केव्हा केला जातो ते स्पष्ट करा.		
सप्टेंबर	5		स्वाध्याय 3		https://bit.ly/2X1OWcN	
ऑक्टोबर	1	4. द्रव्याचे मोजमाप	प्रस्तावना	रासायनिक संयोग, वस्तुमान अक्षय्यता, स्थिर प्रमाण या नियमांचा पडताळा घेऊन निष्कर्ष काढता येणे	https://bit.ly/3yn7dz9	1.मीठ, चुनकळी, पाणी, चुना, यांची रेणुसूत्रे वहीत लिहा. 2.रासायनिक संयोगाचे नियम वहीमध्ये लिहा. 3.व्हिडिओतील रासायनिक संयोगाच्या नियमाची पडताळणी करणाऱ्या प्रयोगाची निरीक्षणे वहीत नोंदवा. 4. द्रव्य अक्षयतेचा नियम लिहा.
ऑक्टोबर	1		संयुगांची रासायनिक सूत्रे		https://bit.ly/2VshV8P	1.रेणुसूत्रे याची व्याख्या लिहा. 2.संयुगाची रासायनिक सूत्रे लिहण्याचे नियम वहीत लिहा. 3.सोडिअम सल्फेट, पोटॅशियम नायट्रेट, फेरिक फॉस्फेट ह्या संयुगांची रासायनिक सूत्रे तयार करण्याच्या पायऱ्या वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	1		स्थिर प्रमाणाचा नियम		https://bit.ly/3C5b7yX	1.द्रव्य अक्षयतेचा नियम व स्थिर प्रमाणाचा नियम उदाहरणांसह वहीमध्ये लिहा. 2.प्रूस्ट या शास्त्रज्ञा विषयी अधिक माहिती इंटरनेटद्वारे मिळवा आणि वहीत नोंदवा.

ऑक्टोबर	1		अणूआकार		https://bit.ly/3C4qM1w	1. अणूवस्तुमानांक ही संकल्पना स्पष्ट करा. 2. पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक 49 वर दिलेला मूलद्रव्यांची अणूवस्तुमाने याचा तक्ता पूर्ण करा. 3. अणूच्या निरीक्षणासाठी कोणकोणत्या सूक्ष्मदर्शकांचा वापर केला जातो याची माहिती छायाचित्रासह वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	2		अणूचे वस्तुमान	रेणू वस्तुमान, मोल या संकल्पना सांगता येणे व संयुगांची रेणुसूत्रे ओळखता येणे व लिहिता येणे.	https://bit.ly/3lpf0ZA	पुढील मूलद्रव्यांमध्ये असणाऱ्या प्रोटॉन आणि न्युट्रॉन यांच्या संख्येवरून अणूवस्तुमान किती असेल ते वहीमध्ये लिहा - ऑक्सिजन, सोडिअम, अॅल्युमिनियम, फॉस्फरस, अरगॉन, पोटॅशियम

ऑक्टोबर	2		मूलद्रव्यांच्या रासायनिक संज्ञा		https://bit.ly/2VshRG7	1. सोने, लोह, चांदी, पारा, शिसे, सोडिअम, अँटिमनी यांच्या संज्ञा वहीमध्ये लिहा. 2. तुम्हाला माहित नसलेल्या कोणत्याही 10 मूलद्रव्यांच्या रासायनिक संज्ञा इंटरनेटवरून शोधून वहीत नोंदवा.
ऑक्टोबर	2		रेणुवस्तुमानाची संकल्पना		https://bit.ly/3C4FVji	1. रेणुवस्तुमान ही संकल्पना सांगून ती कशी काढली जातात ते उदाहरणाद्वारे स्पष्ट करा. 2. संयुगांची रेणुवस्तुमान काढून वहीमध्ये लिहा. -NaCl, MgO, NaOH, Ca(OH) ₂ , KNO ₃ .
ऑक्टोबर	2		मोलाची संकल्पना		https://bit.ly/3fIA6UN	1. मोल ही संकल्पना स्पष्ट करा. 2. सोडिअम क्लोराइड आणि कॅल्शियम कार्बोनेट चे 0.2 मोल हवे असल्यास त्यांच्या किती ग्रॅम राशी घ्याव्या लागतील? याचे उत्तर वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	3		अॅव्हॉगॅड्रो अंक		https://bit.ly/3xdXytf	1. अॅव्हॉगॅड्रो या शास्त्रज्ञाविषयी अधिक माहिती

					मिळवून वहीत नोंदवा. 2. 36 ग्रॅम पाण्यामध्ये पाण्याचे किती रेणू असतील? याचे उत्तर वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	3		संयुजा	https://bit.ly/3xd2lwo	1. संयुजा ही संकल्पना स्पष्ट करा. 2. H ₂ , HCl, H ₂ O, NaCl ह्या रेणुसूत्रांवरून H, Cl, O, Na मूलद्रव्यांच्या संयुजा किती असतील ते वहीमध्ये सोडवा.
ऑक्टोबर	3		मूलके	https://bit.ly/3iifgl4	1. आम्लधर्मी व आम्लारीधर्मी मूलके यांचे वर्गीकरण वहीमध्ये तक्त्याच्या स्वरूपात करा. 2. साधी आणि संयुक्त मुलके या संकल्पना उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
ऑक्टोबर	3		रासायनिक संयुगांचे नियम	https://bit.ly/37tjlTD	रासायनिक संयोगाचा नियम CuO या संयुगाच्या बाबतीत स्पष्ट करा आणि तुमच्या शब्दात वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	4		अणू- आकार आणि वस्तुमान	https://bit.ly/3ylxWMm	एखाद्या अणूचे अणुवस्तुमान ठरविताना कोणकोणत्या मूलद्रव्यांशी तुलना केली जाते याची माहिती वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	4		मूलद्रव्यांच्या रासायनिक संज्ञा	https://bit.ly/3xhUuwu	1. सिलिकॉन, बोरॉन, बेरिलिअम, निऑन, अर्गॉन इ. मूलद्रव्यांची संज्ञा वहीमध्ये लिहा 2. मूलद्रव्ये आणि त्यांच्या रासायनिक संज्ञा यांचा कोष्टक तयार करून माहिती भरा.
ऑक्टोबर	4		रेणुवस्तुमान	https://bit.ly/3zWOjfl	1. रेणुवस्तुमाने कशी काढली जातात ते सांगा आणि व्हिडिओ चा वापर करून अधिक सरावासाठी NaCl आणि H ₂ SO ₄ ही सोडवलेली उदाहरणे वहीत सोडवा. 2. पुढील संयुगांची नावे लिहा तसेच त्यांची रेणुवस्तुमाने काढा - CO ₂ , Na ₂ SO ₄ , AlPO ₄ ही उदाहरणे

						वहीमध्ये सोडवा.
ऑक्टोबर	4		घटक चाचणी	<p>प्र.1. व्याख्या द्या : i. परिवर्ती संयुजा ii. मूलके</p> <p>प्र.2. उदाहरणे लिहा.</p> <p>i. द्वि-संयुजी आम्लधर्मी मूलके.</p> <p>ii. संयुक्त मूलके.</p> <p>प्र.3. मूलद्रव्याची संयुजा 3 असेल तर त्याच्या बाह्यतम कक्षेत किती इलेक्ट्रॉन्स असू शकतात ?</p> <p>प्र.4. द्रव्य अक्षय्यतेचा नियम लिहा.</p> <p>प्र.5. NaOH या संयुगाचे नाव लिहा व रेणूवस्तुमान काढा.</p> <p>प्र.6. सिल्वर नायट्रेटचे रासायनिक सूत्र तयार करा.</p> <p>प्र.7. शास्त्रीय कारण लिहा. - कार्बनची संयुजा 4 आहे.</p> <p>प्र.8. 1 ग्रॅम रेणू पाण्यामध्ये पाण्याचे किती रेणू असतात ?</p>		
ऑक्टोबर	4		स्वाध्याय 4	https://bit.ly/3l19IZp		
ऑक्टोबर	5	9. पर्यावरणीय व्यवस्थापन	हवामान व हवामान बदल	<p>1. आधुनिक विज्ञान व तंत्रज्ञानाचा हवामान खात्याच्या कार्यावर होणारा परिणाम स्पष्ट करता येणे.</p> <p>2. घर व परिसरातील कचऱ्याचे वर्गीकरण करता येणे.</p> <p>3. कचऱ्यापासून खतनिर्मिती तसेच कचऱ्याचा पुनर्वापर करता येणे.</p> <p>4. परिसर स्वच्छतेच्या संदर्भात कार्य करून</p>	https://bit.ly/3yjKt37	<p>1. हवामान आपल्या जीवनात महत्वपूर्ण ठरते या विधानाबाबत तुमचे मत सांगून तुमच्या मताच्या समर्थनार्थ विविध उदाहरणे वहीत नोंदवा.</p> <p>2. 21 मार्च या जागतिक हवामानशास्त्र दिन च्या निमित्ताने हवामानशास्त्र संदर्भात माहिती घेऊन त्याआधारे जाणीव जागृती करण्यासाठी तत्के तयार करा.</p>
ऑक्टोबर	5		हवामानशास्त्र आणि भारतीय हवामान खाते	<p>करता येणे.</p> <p>3. कचऱ्यापासून खतनिर्मिती तसेच कचऱ्याचा पुनर्वापर करता येणे.</p> <p>4. परिसर स्वच्छतेच्या संदर्भात कार्य करून</p>	https://bit.ly/3rROXgO	<p>1. हवामानशास्त्र संकल्पना स्पष्ट करून आपल्या दैनंदिन जीवनात ते कसे सहाय्यभूत ठरते ते विविध उदाहरणासह स्पष्ट करा.</p> <p>2. इंटरनेटवर www.imdpune.gov.in या साईटला भेट देऊन माहिती घ्या व त्याआधारे टीप वहीमध्ये लिहा.</p> <p>3. इंटरनेटवरील विविध सर्च इंजिन चा वापर करून</p>

				इतरांना त्यासाठी प्रवृत्त करता येणे. 5. आपत्ती व्यवस्थापन यंत्रणा कशी राबवली जाते याबाबत माहिती		पुढील संस्थांबाबत माहिती शोध व वहीमध्ये लिहा. 1. आंतरराष्ट्रीय हवामानशास्त्रीय संस्था (WMO) 2. भारत उष्णप्रदेशीय हवामानशास्त्रीय संस्था (IITM) 3. राष्ट्रीय समुद्री व वातावरणीय व्यवस्थापन (NOAA)
ऑक्टोबर	5		मान्सून प्रारूप व हवामानाचा अंदाज	संकलन व सादरीकरण करून दैनंदिन जीवनात आलेल्या आपत्तीवर		इंटरनेटच्या आधारे डॉ. वसंत गोवारीकर यांनी मान्सून बाबत विकसित केलेल्या मान्सून प्रारूपाबद्दल माहिती मिळवा.
ऑक्टोबर	5		घनकचरा व्यवस्थापन - आवश्यकता व घनकचरा व्यवस्थापन ची तत्वे.	मात करता येणे.	https://bit.ly/3lmA8Qo , https://bit.ly/37dwIXF , https://bit.ly/3lktmKN https://bit.ly/2TMOL5G	1. तुमच्या वर्गातील कचऱ्याच्या डब्ब्यात जमा झालेल्या कचऱ्याचे निरीक्षण करून त्यात कोणकोणते पदार्थ आहेत त्याची यादी वहीमध्ये तयार करा व या पदार्थांची विल्हेवाट कशी लावायची याबाबत तुमच्या घरासमोर कचरा गोळा करण्यास आलेल्या व्यक्तींना विचारा. 2. सद्यस्थितीत घनकचरा व्यवस्थापन आणि परिसर स्वच्छता याचे महत्व याबाबत तुमचे मत विशद करा आणि त्याचे समर्थन विविध उदाहरणाच्या सहाय्याने वहीत स्पष्ट करा. 3. घनकचरा व्यवस्थापनाची सात तत्वे स्पष्ट करा.
ऑक्टोबर	5		कचरा विभाजन व वर्गीकरण		https://bit.ly/3lmUYPs	1. तुम्ही जेथे राहता त्या इमारतीचे किंवा परिसराचे सर्वेक्षण करा आणि त्या कचऱ्याचे विघटनशील आणि अविघटनशील कचरा असे वर्गीकरण करा. 2. पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक 101 वरील कचऱ्याचे स्रोत आणि प्रकार या तक्त्याचे निरीक्षण करून महत्वाच्या नोंदी वहीत करा.

इयत्ता : नववी माहे : ऑगस्ट २०२१
(संबंधित इयत्तेचे पाठ्यपुस्तक pdf लिंक)
<https://diksha.gov.in/get/dial/EPC4CN>

विषय	कालावधी	पाठाचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती / क्षमता	अध्ययन - अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
इतिहास	ऑगस्ट- तिसरा व चौथा आठवडा	१. इतिहासा ची साधने	१. ऐतिहासिक साधनांचे वर्गीकरण करता येणे. २. ऐतिहासिक साधनांच्या अभ्यासात तत्कालीन घटनांची कल्पना करता येणे व अंदाज बांधता येणे. ३. ऐतिहासिक संदर्भाचे योग्य वाचन करण त्याचा अर्थ सांगता येणे. ४. ऐतिहासिक वस्तू, कागदपत्रे, पुस्तके, नाणी व इलेक्ट्रॉनिक माहिती गोळा करून संग्रह करता येणे. तसेच त्यांचे वर्गीकरण वेगवेगळ्या पद्धतीने करता येणे. ५. ऐतिहासिक घटनांचा अर्थ वस्तुनिष्ठ रीतीने लावता येणे.	(प्रस्तावना व लिखित साधने) http://tiny.cc/wj0eqz (लिखित साधने भाग २) http://tiny.cc/jk0eqz (वृत्तपत्रे) http://tiny.cc/cl0eqz (प्रेस ट्रस्ट ऑफ इंडिया) http://tiny.cc/ml0eqz (भौतिक साधने) http://tiny.cc/2m0eqz (टपाल तिकीट) http://tiny.cc/qn0eqz (मौखिक साधने) http://tiny.cc/go0eqz	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक १. इतिहासाची साधने हा पाठ वाचण्यास सांगणे. पाठाची प्रस्तावना व लिखित साधने याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. लिखित साधने भाग-२ याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. वृत्तपत्रे याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. प्रेस ट्रस्ट ऑफ इंडिया याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. भौतिक साधने याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. टपाल तिकीट याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. मौखिक साधने याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.

				(इतिहासाची साधने: सारांश) http://tiny.cc/qo0eqz	पाठाचा सारांश थोडक्यात पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम लिखित साधने, भौतिक साधने व मौखिक साधने यांचा तक्ता तयार करा. दृक-श्राव्य साधनांची यादी करा.
इतिहास	सप्टेंबर – पहिला व दुसरा आठवडा	२.भारत: १९६० नंतरच्या घडामोडी	१. भारताच्या स्वातंत्र्यानंतरच्या वाटचालीतील ऐतिहासिक घटनांचा क्रम योग्य पद्धतीने सांगता येणे.	(१९६० चे दशक) http://tiny.cc/4o0eqz (१९७० चे दशक) http://tiny.cc/fp0eqz (१९८० चे दशक भाग १) http://tiny.cc/kq0eqz (१९८० चे दशक भाग २) http://tiny.cc/hr0eqz (१९९० नंतरचे बदल) http://tiny.cc/5r0eqz (भारतीय अर्थव्यवस्था)	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक २. भारत:१९६० नंतरच्या घडामोडी हा पाठ वाचण्यास सांगणे. १९६० चे दशक याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १९७० चे दशक याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १९८० चे दशक भाग १ याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १९८० चे दशक भाग २ याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १९९० नंतरचे बदल याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. भारतीय अर्थव्यवस्था याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.

				http://tiny.cc/qs0eqz (विज्ञान आणि तंत्रज्ञान) http://tiny.cc/8s0eqz (सामाजिक क्षेत्रातील बदल) http://tiny.cc/mt0eqz (जागतिकीकरण) http://tiny.cc/qu0eqz (उपग्रह वापर) http://tiny.cc/3u0eqz	विज्ञान आणि तंत्रज्ञान याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. सामाजिक क्षेत्रातील बदल याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. जागतिकीकरण याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. उपग्रह वापर याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम दुग्ध उत्पादनातून कोणते व्यवसाय चालतात त्यांची यादी करा. भारत-पाकिस्तान युद्धात पराक्रम गाजवलेल्या भारतीय जवानांची नावे, माहिती मिळवा. आत्तापर्यंत झालेल्या प्रधानमंत्रीची यादी करा.
राज्यशास्त्र	सप्टेंबर- तिसरा आठवडा	१.महायुधोत्तर राजकीय घडामोडी	१.शस्त्रास्त्र स्पर्धेमुळे आंतरराष्ट्रीय शांततेला धोका निर्माण होतो याची जाणीव होणे.	(प्रस्तावना)	राज्यशास्त्र पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक १. महायुद्धोत्तर राजकीय घडामोडी हा पाठ वाचण्यास सांगणे.

			<p>२. शीतयुद्धोत्तर काळातील जागतिक घडामोडींचे विश्लेषण करता येणे.</p> <p>३. जागतिकीकरणाला भारताने दिलेल्या प्रतिसादाची माहिती करून घेणे.</p> <p>४. जागतिकीकरणाच्या संदर्भात विविध देशांचे परस्परावलंबित्व जाणून घेऊन त्याबाबत चर्चा करणे.</p>	<p>http://tiny.cc/sv0eqz (पार्श्वभूमी)</p> <p>http://tiny.cc/hw0eqz (पाहिले महायुद्ध भाग १)</p> <p>http://tiny.cc/3w0eqz (दुसरे महायुद्ध)</p> <p>http://tiny.cc/uz0eqz (शीतयुद्ध)</p> <p>http://tiny.cc/6z0eqz (जगाचे द्विध्रुवीकरण)</p> <p>http://tiny.cc/el0eqz (शस्त्रास्त्र स्पर्धा)</p> <p>http://tiny.cc/110eqz (अलिप्तवादी चळवळ)</p> <p>http://tiny.cc/i20eqz (शीतयुद्धाच्या अखेर)</p> <p>http://tiny.cc/s30eqz</p>	<p>पाठाची प्रस्तावना जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>महायुद्धोत्तर राजकीय घडामोडी पूर्वीची पार्श्वभूमीबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>पहिल्या महायुद्धाबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>दुसऱ्या महायुद्धाबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>शीतयुद्धाबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>जगाचे द्विध्रुवीकरण बदल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>शस्त्रास्त्र स्पर्धाबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>अलिप्तवादी चळवळीबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>शीतयुद्धाखेर घडलेल्या घटना बदल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>
--	--	--	---	--	--

				<p>(शीतयुद्धानंतरचे जग)</p> <p>http://tiny.cc/g40eqz</p>	<p>शीत युद्धानंतरचे जग कसे बनले हे जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>कृती व उपक्रम</p> <p>पहिल्या महायुद्धातील मित्र राष्ट्रे व मध्यगत राष्ट्रे यांचा तक्ता तयार करा.</p> <p>दुसऱ्या महायुद्धातील मित्र राष्ट्रे व अक्ष राष्ट्रे यांचा तक्ता तयार करा.</p> <p>पान क्रमांक ५९ वरील जग-राजकीय (प्रमुख देश) यांची खंडनिहाय यादी करा.</p>
इतिहास	सप्टेंबर-चौथा आठवडा	३.भारतापुढील अंतर्गत आव्हाने	३. भारतासमोरील अंतर्गत आव्हानांचा चिकित्सक अभ्यास करता येणे.	<p>(प्रस्तावना)</p> <p>http://tiny.cc/o50eqz</p> <p>(ऑपरेशन ब्लू-स्टार)</p> <p>http://tiny.cc/060eqz</p> <p>(ईशान्य भारत समस्या)</p> <p>http://tiny.cc/4c1eqz</p> <p>(मिझोरम)</p> <p>http://tiny.cc/ee1eqz</p> <p>(नागालँड)</p>	<p>पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ३. भारतापुढील अंतर्गत आव्हाने हा पाठ वाचण्यास सांगणे.</p> <p>पाठाची प्रस्तावना व पंजाबमधील असंतोष पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>ऑपरेशन ब्लू स्टार विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>ईशान्य भारत समस्या पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>मिझोरम समस्या जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>

				http://tiny.cc/kfleqz (अरुणाचलप्रदेश) http://tiny.cc/ukleqz (जमातवाद) http://tiny.cc/fmleqz (प्रदेशवाद) http://tiny.cc/zmleqz	नागालँड समस्या जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. अरुणाचलप्रदेश समस्या जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. जमातवाद समस्या जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. प्रदेशवाद समस्या जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम घटकराज्ये/ केंद्रशासित प्रदेश व त्यांच्या राजधान्या यांचा तक्ता तयार करा व पान क्रमांक १४ वरील नकाशात पहा. पुढील संक्षिप्त रूपाचे पूर्ण रूप शोधण्याचा प्रयत्न करा. १)MNF(२)NNC(३)PLGA
राज्यशास्त्र	ऑक्टोबर -पहिला आठवडा	२.भारताच्या परराष्ट्र घोरणाची वाटचाल	१. परराष्ट्र घोरणाचा अर्थ सांगता येणे. २. परराष्ट्र घोरणाच्या उद्दिष्टंबाबत आदर बाळगणे.	(प्रस्तावना) http://tiny.cc/1nleqz (राष्ट्रीय हितसंबंध)	राज्यशास्त्र पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक २. भारताच्या परराष्ट्र घोरणांची वाटचाल हा पाठ वाचण्यास सांगणे. पाठाची प्रस्तावना व परराष्ट्र घोरण: अर्थ व महत्त्व विषयी माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.

			<p>३. स्वतंत्र भारताचे परराष्ट्र धोरण विविध घटनांच्या साहाय्याने स्पष्ट करता येणे.</p> <p>४. भारत आंतरराष्ट्रीय शांतता व सुरक्षिततेस नेहमीच प्राधान्य देतो ही जाणीव विकसित करणे.</p>	<p>http://tiny.cc/7n1eqz (परराष्ट्र धोरण निश्चित करणारे घटक)</p> <p>http://tiny.cc/woleqz (अर्थव्यवस्था)</p> <p>http://tiny.cc/aq1eqz (राजकीय नेतृत्व)</p> <p>http://tiny.cc/xq1eqz (भारताचे परराष्ट्र धोरण)</p> <p>http://tiny.cc/xr1eqz (भारताच्या परराष्ट्र धोरणांचा आढावा)</p> <p>http://tiny.cc/xs1eqz (दुसरा टप्पा भाग १ :१९९१ ते आजपर्यंत)</p> <p>http://tiny.cc/kt1eqz (दुसरा टप्पा:१९९१ ते आजपर्यंत भाग २)</p>	<p>राष्ट्रीय हितसंबंध विषयी माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>परराष्ट्र धोरण निश्चित करणारे घटक जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>परराष्ट्र धोरणावर परिणाम करणारा अर्थविषयक घटकाची माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>परराष्ट्र धोरणावर परिणाम करणारा राजकीय नेतृत्व घटकाची माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>भारताचे परराष्ट्र धोरण जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचा आढावा घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>भारताच्या परराष्ट्र धोरणातील दुसरा टप्पा भाग१:१९९१ ते आजपर्यंत विषयी माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>
--	--	--	--	---	---

				http://tiny.cc/culeqz (पहिला टप्पा :१९४७ ते १९९०) http://tiny.cc/vuleqz	भारताच्या परराष्ट्र धोरणातील दुसरा टप्पा भाग:१९९१ ते आजपर्यंत विषयी माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. भारताच्या परराष्ट्र धोरणातील पहिला टप्पा भाग:१९४७ ते १९९० पर्यंत माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम प्राचीन काळात भारताचे कोणकोणत्या देशाशी संबंध होते त्यांची यादी करा. BRICS - मधील सहभागी देशांची यादी करा.
इतिहास	ऑक्टोबर - दुसरा आठवडा	४.आर्थिक विकास	१. भारतातील आर्थिक धोरणे काळानुसार बदलत गेली, हे स्पष्ट करता येणे. २. जागतिकीकरणामुळे आलेल्या आर्थिक सुधारणांच्या परिणामांचा आढावा घेता येणे. ३. खासगीकरण,उदारीकरण व जागतिकीकरण यामुळे भारतीय अर्थव्यवस्थेत झालेल्या बदलांची कारणीमीमांसा करता येणे.	(प्रस्तावना) http://tiny.cc/wv1eqz (मिश्र अर्थव्यवस्था भाग २) http://tiny.cc/4v1eqz (पंचवार्षिक योजना) http://tiny.cc/cx1eqz (पहिली पंचवार्षिक योजना) http://tiny.cc/ml1eqz	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ४. आर्थिक विकास हा पाठ वाचण्यास सांगणे. आर्थिक विकास पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. मिश्र अर्थव्यवस्था बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. वार्षिक योजना बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे

			<p>(सहावी पंचवार्षिक योजना) http://tiny.cc/231eqz</p> <p>(नववी पंचवार्षिक योजना) http://tiny.cc/441eqz</p> <p>(बँकांचे राष्ट्रीयीकरण) http://tiny.cc/h61eqz</p> <p>(वीस कलमी कार्यक्रम) http://tiny.cc/i71eqz</p> <p>(कामगार समस्या भाग १) http://tiny.cc/y71eqz</p> <p>(कामगार समस्या भाग २) http://tiny.cc/o91eqz</p> <p>(नवे आर्थिक धोरण) http://tiny.cc/ha2eqz</p> <p>(उपाययोजना)</p>	<p>पहिली पंचवार्षिक योजना बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>सहावी पंचवार्षिक योजने बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>नववी पंचवार्षिक योजनेबदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>बँकांचे राष्ट्रीयीकरण बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>वीस कलमी कार्यक्रम बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>कामगार समस्या जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>कामगार समस्या भाग २ माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>
--	--	--	--	---

				http://tiny.cc/5a2eqz	<p>नवे आर्थिक धोरण जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>वेगवेगळ्या समस्यांवर उपाययोजना जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>कृती व उपक्रम</p> <p>राष्ट्रीयकृत बँकांची यादी करा.</p> <p>पंचवार्षिक योजनांचा तक्ता तयार करा.</p>
राज्यशास्त्र	ऑक्टोबर-तिसरा आठवडा	३.भारताची सुरक्षा व्यवस्था	<p>१. भारतातील संरक्षण यंत्रणेचे स्वरूप समजून घेणे.</p> <p>२. लष्करी व निमलष्करी दलांच्या कार्याचे वर्गीकरण करता येणे.</p> <p>३. मानवी सुरक्षा ही संकल्पना स्पष्ट करता येणे.</p> <p>४. अंतर्गत सुरक्षितेविषयी असणाऱ्या आव्हानांची जाणीव असणे.</p> <p>५. एखाद्या आव्हानाचा अभ्यास करून त्याची संशोधनपत्रिका तयार करता येणे.</p>	<p>(राष्ट्रीय सुरक्षा जातं करण्याचे मार्ग)</p> <p>http://tiny.cc/rb2eqz</p> <p>(भारताची सुरक्षा यंत्रणा)</p> <p>http://tiny.cc/wc2eqz(निमलष्करी दले)</p> <p>http://tiny.cc/he2eqz</p> <p>(राष्ट्रीय छात्रसेना)</p> <p>http://tiny.cc/bf2eqz</p>	<p>राज्यशास्त्र मधील पाठ क्रमांक ३. भारताची सुरक्षा व्यवस्था हा पाठ वाचण्यास सांगणे.</p> <p>पाठाची प्रस्तावना व राष्ट्रीय सुरक्षेतेचे जतन करण्याचे मार्ग या बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>भारताची सुरक्षा यंत्रणाबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>निमलष्करी दलाबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>राष्ट्रीय छात्रसेना बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>भारताच्या सुरक्षतेपुढील आव्हाने कोणती आहेत? हे माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>

				(भारताच्या सुरक्षतेपुढील आव्हाने) http://tiny.cc/yf2eqz (मानवी सुरक्षा) http://tiny.cc/eg2eqz	मानवी सुरक्षतेबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम सध्या भारतासमोर असणारी आव्हाने कोणकोणती आहेत? त्यांची यादी करा. भारताच्या भूदल, नौदल व वायुदल प्रमुखांची नावे लिहा.
इतिहास	ऑक्टोबर -चौथा आठवडा	५.शैक्षणिक वाटचाल	१. भारतीय शिक्षण प्रणालीच्या विकासाचे टप्पे सांगता येणे. २. विविध सामाजिक समस्यांच्या सोडवणुकीसाठी शिक्षण हे महत्त्वाचे माध्यम आहे हे सांगता येणे.	(प्रस्तावना) http://tiny.cc/dh2eqz (प्राथमिक शिक्षण) http://tiny.cc/lh2eqz (माध्यमिक शिक्षण) http://tiny.cc/1h2eqz (विशेष माहिती ताराबाई मोडक व अनुताई वाघ) http://tiny.cc/ni2eqz (कोठारी आयोग)	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ५. शैक्षणिक वाटचाल हा पाठ वाचण्यास सांगणे. शैक्षणिक वाटचाल या पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. प्राथमिक शिक्षण बदल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. माध्यमिक शिक्षण बदल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. ताराबाई मोडक व अनुताई वाघ यांच्या शैक्षणिक कार्याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.

			http://tiny.cc/kj2eqz (उच्च शिक्षण: स्वातंत्रोत्तर कालखंडातील शिक्षण) http://tiny.cc/8pgfqz (NCERT) http://tiny.cc/3j2eqz (राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण १९८६) http://tiny.cc/nk2eqz	कोठारी आयोगबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. उच्च शिक्षण: स्वातंत्रोत्तर कालखंडातील शिक्षणाबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. शैक्षणिक धोरण १९८६ बद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.
ऑक्टोबर -पाचवा आठवडा			आकारिक व संकलित मूल्यमापन-प्रथम सत्र	

(स्वाध्याय) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : नववी

विषय : इतिहास - नागरिकशास्त्र

पाठ : 1) इतिहासाची साधने

=====

प्रश्न 1) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा .

गुण- 03

1) भारताचे राष्ट्रीय अभिलेखागार ----- येथे आहे.

अ) पुणे ब) नवी दिल्ली क) कोलकत्ता ड) हैद्राबाद

2) ----- मध्ये भारत सरकारने जाल कुपर हे 'टपाल तिकीट' प्रसिद्ध केले .

अ) 1950 ब) 1955 क) 1970 ड) 1977

3) FTII ही संस्था भारतात -----या शहरात आहे .

अ) पुणे ब) मुंबई क) कोलकत्ता ड) हैद्राबाद

प्रश्न 2) टीपा लिहा .

गुण- 08

1) लिखित साधने 2) दृक - श्राव्य साधने 3) टपाल तिकिटे 4) वृत्तपत्रे

प्रश्न 3) लिखित साधने म्हणजे काय ते सांगून तुम्हाला माहित असलेले कोणतेही चार लिखित साधना बदल माहिती स्पष्ट सांगा .

गुण- 04

(स्वाध्याय) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : नववी

विषय : इतिहास - नागरिकशास्त्र

पाठ : 3) भारतापुढील अंतर्गत आव्हाने

=====

प्रश्न 1) पुढील संक्षिप्त रूपाचे पूर्ण रूप लिहा .

गुण- 03

- 1) MNF 2) NNC 3) PLGA

प्रश्न 2) पुढील संकल्पना तुमच्या शब्दांत लिहा . (कोणतेही तिन)

गुण- 06

- 1) जमातवाद 2) नक्षलवाद 3) प्रदेशवाद 4) ऑपरेशन ब्लू स्टार

प्रश्न 3) पुढील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

गुण-06

- 1) जमातवाद नष्ट करण्यासाठी काय केले पाहिजे ?
- 2) ईशान्य भारतात कोणकोणती राज्य आहेत ?
- 3) भारतापुढील अंतर्गत आव्हाने कोणती आहेत ?

(स्वाध्याय) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : नववी

विषय : इतिहास - नागरिकशास्त्र

पाठ : 4) आर्थिक विकास

प्रश्न 1) पुढील चुकीची जोडी ओळखा व लिहा .

गुण- 02

- 1) कावसजी दावर - पोड्या कारखाना
- 2) डॉ.दत्ता सामंत - गिरणी कामगारांचे नेतृत्व
- 3) ना.मे.लोखंडे - गिरणी कामगारांना सुट्टी
- 4) नारायण सुर्वे - कवितांद्वारे श्रमिकांच्या जीवनाचे दर्शन

प्रश्न 2) तक्ता पूर्ण करा.

गुण - 02

पंचवार्षिक योजना	कालवधी	उद्दिष्टे
पहिली	-----	शेती ,सामाजिक विकास
दुसरी	1956-1961	औद्योगिकीकरण
तिसरी	-----	विषमतेचे निर्मुलन ,रोजगार संधी विस्तार ,राष्ट्रीय उत्पन्नात वाढ
-----	1969-1974	शास्त्रीय संशोधन ,आरोग्य व कुटुंब नियोजन -----
पाचवी	-----	-----

प्रश्न 3) पुढील संकल्पना तुमच्या शब्दांत लिहा . (कोणतेही तिन)

गुण- 06

- 1) मिश्र अर्थव्यवस्था 2) बँकांचे राष्ट्रीयकरण 3) जागतिक व्यापार संघटना 4) वीस कलमी कार्यक्रम

प्रश्न 4) पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा.

गुण-05

- 1) गिरणी कामगार संपावर गेले.
2) सहकार क्षेत्राकडे विशेष लक्ष देण्यास सुरुवात झाली.

(स्वाध्याय) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : नववी

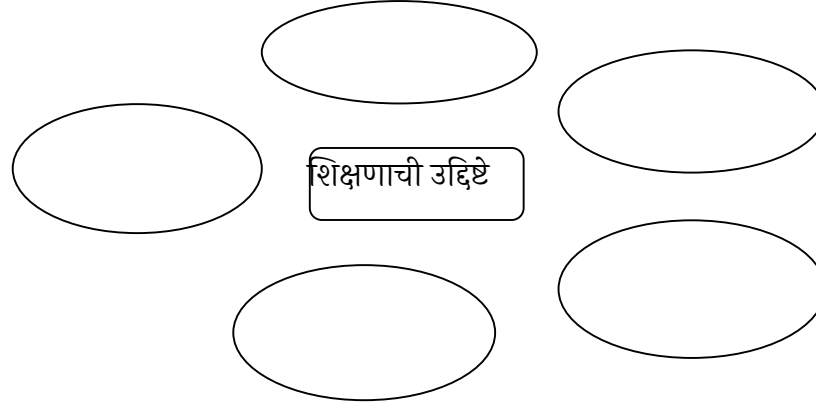
विषय : इतिहास - नागरिकशास्त्र

पाठ 5) शैक्षणिक वाटचाल

प्रश्न 1) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा.

गुण- 02

1)

प्रश्न 2) तक्ता पूर्ण करा.

गुण - 03

व्यक्ती	कार्य
भारतातील पहिले शिक्षण मंत्री	----- --
----- -	विद्यापीठ शिक्षण आयोगाचे अध्यक्ष

प्रश्न 3) टीपा लिहा .

गुण- 04

प्रा.सय्यद रा ऊफ	----- ---
-----	कोसबाड प्रकल्प

(कोणतेही दोन)

- 1) बालभारती 2) कोठारी आयोग 3) BARC

प्रश्न 4) पुढील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा.

गुण-06

- 1) ' खडू - फळा (ऑपरेशन ब्लॉक बोर्ड) या योजनेत कोणत्या उपक्रमांचा समावेश होतो ?
2) भारतातील वैद्यकीय क्षेत्रातील प्रगती विविध उदाहरणांच्या साहाय्याने स्पष्ट करा.

(स्वाध्याय) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : नववी

विषय : इतिहास - नागरिकशास्त्र
घडामोडी

पाठ 1) महायुद्धोत्तर राजकीय

प्रश्न 1) पुढील विधाने चूक की बरोबर ते सकारण स्पष्ट करा.

गुण- 03

- 1) शीतयुद्धामुळे जगाचे एकद्वीकरण झाले.
- 2) पहिल्या महायुद्धानंतर राष्ट्रसंघाची निर्मिती झाली.
- 3) युरोपमधील अनेक देशांच्या आफ्रिका आणि आशिया खंडात वसाहती होत्या .

प्रश्न 2) पुढील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

गुण- 04

- अ) शीतयुद्ध
- ब) अलिप्ततावाद
- क) जागतिकीकरण

प्रश्न 3) पुढील विषयावर तुमचे मत व्यक्त करा. (कोणतेही दोन)

गुण- 4

- 1) राष्ट्रसंघाने दुसरे महायुद्ध टाळण्यासाठी कोणत्या उपाययोजना करायला हव्या होत्या .
- 2) शीतयुद्धामुळे मानवी कल्याणाकडे दुर्लक्ष झाले.

प्रश्न 4) पुढील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

गुण-4

- 1) शीतयुद्धाची अखेर होण्यास कोणत्या गोष्टी कारणीभूत ठरल्या.
- 2) जागतिकीकरण म्हणजे काय?

(स्वाध्याय) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : नववी

विषय : इतिहास - नागरिकशास्त्र

पाठ 2) भारताच्या परराष्ट्र धोरणाची वाटचाल

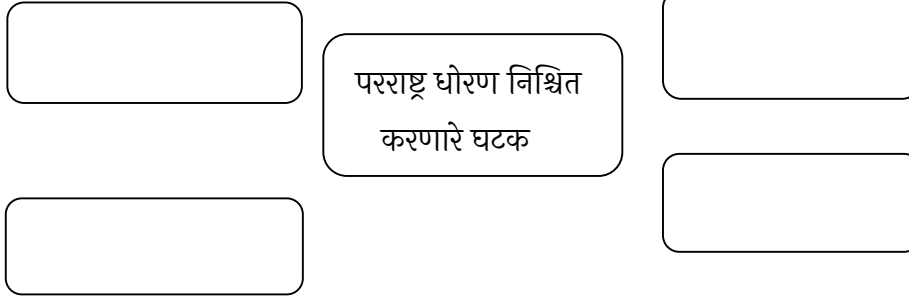
प्रश्न 1) पुढील विधाने चूक की बरोबर ते सकारण स्पष्ट करा.

गुण- 03

- 1) अटलबिहारी वाजपेयी यांनी पाकिस्तानसोबत संबंध सुधारण्यास पुढाकार घेतला .
- 2) परराष्ट्र धोरणासंदर्भात अंतिम निर्णय प्रधानमंत्री घेतात..
- 3) सर्वच देश हे आंतरराष्ट्रीय व्यवस्थेचे घटक असतात .

प्रश्न 2) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा.

गुण- 02

प्रश्न 3) पुढील संकल्पना स्पष्ट करा.

गुण- 04

- 1) राष्ट्रीय हितसंबंध
- 2) जागतिक शांतता.

प्रश्न 4) पुढील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

गुण-06

- 1) भारताच्या परराष्ट्र धोरणाची उद्दिष्टे लिहा. 2) भारत-चीन संबंध सुधारण्यास कोणी कोणी योगदान दिले.

(स्वाध्याय) : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता : नववी

विषय : इतिहास - नागरिकशास्त्र

पाठ 3) भारताची सुरक्षा व्यवस्था

प्रश्न 1) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा .

गुण- 03

1) भारताच्या सागरी किनाऱ्याच्या रक्षणाची जबाबदारी असणारे दल

अ) भूदल ब) तटरक्षक दल क) सीमा सुरक्षा दल ड) जलद कृतीदल

2)समतीशिवाय संरक्षण दलांना युद्धाचा निर्णय घेता येत नाही.

अ) प्रधानमंत्री ब) मुख्यमंत्री क) राष्ट्रपती ड) सभापती

3) आशिया खंडात भारत आणि हे महत्त्वाचे देश आहेत. .

अ) नेपाळ ब) चीन क) भूतान ड) पाकिस्तान

प्रश्न 2) आपले मत व्यक्त करा.

गुण- 06

1) भारताच्या सुरक्षा व्यवस्थेशी संबंधित कोणत्या दलात सहभागी व्हायला तुम्हाला आवडेल ? का?

2) शांततेसाठी अणुशक्ती या धोरणाविषयी तुमचे मत व्यक्त करा.

प्रश्न 3) टीपा लिहा .

गुण- 04

1) ग्रहरक्षक दल 2) तटक्षक दल

प्रश्न 4) भारताच्या सुरक्षेपुढील आव्हाने कोणते ?

गुण-02

इयत्ता : ९ वी

माहे : ऑगस्ट, २०२१

इयत्ता ९ वी ला सामाजिक शास्त्र या विषयाच्या एका आठवड्यात ०७ तासिका आहेत. त्या अर्थी भूगोल या उपविषय करिता एका आठवड्यास ०३ तासिका आहेत.

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०१, ०२ व ०३	पाठ १. वितरणाचे नकाशे	आठवडा तिसरा	दिक्षा APP https://tinyurl.com/ycejx1jb https://tinyurl.com/y7pmj5ku https://tinyurl.com/y8xk9uxt https://tinyurl.com/y8e7fdu9 https://tinyurl.com/yaef5sz6 https://tinyurl.com/yc8s4fdg https://tinyurl.com/ycptfptp https://tinyurl.com/y97l93a5 https://tinyurl.com/ya9swd4x https://tinyurl.com/y6uh9u22	दिक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०१, ०२ व ०३	पाठ १. वितरणाचे नकाशे	आठवडा तिसरा	स्व: अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठ्यपुस्तकातील पान क्र ०१ वरील उद्देशात्मक नकाशा व वितरणाचे नकाशा याचे तीन प्रकार याबद्दल दिलेला आशय वाचा. त्यानंतर आकृती १.१, १.२ (अ) व १.२ (ब) या आकृत्यांचे निरीक्षण करा. संबंधित नकाशावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०१, ०२ व ०३	पाठ १. वितरणाचे नकाशे	आठवडा चौथा	स्व: अध्ययन / पाठ्यपुस्तक स्वाध्याय	पाठ्यपुस्तकातील आकृती १.३, १.४ व १.५ या आकृत्यांचे निरीक्षण करा. संबंधित नकाशावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे लिहा. पाठच्या शेवटी दिलेला स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनीद्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०३	पाठ २ अंतर्गत हालचाली	आठवडा चौथा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/y9taj7wm https://tinyurl.com/yc6m2enh https://tinyurl.com/yakkweam https://tinyurl.com/ycbhwsry	दीक्षा APP मध्ये दिल्याप्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

				https://tinyurl.com/yd2ktym https://tinyurl.com/y7bfh4vb https://tinyurl.com/yafv88cc https://tinyurl.com/ya5sq8jw https://tinyurl.com/y8jyrpwg https://tinyurl.com/y7w7hvx2 https://tinyurl.com/y725gxw2 https://tinyurl.com/yckeao5b	
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०३	पाठ २ अंतर्गत हालचाली	आठवडा चौथा	स्व: अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. ०९ वरील आकृती २.१ (बातमी) चे वाचन करून त्यावर आधारित प्रश्नांची उतरे वहीमध्ये लिहा. पान क्र ०९ वरील 'करून पहा' (टेबलावर वस्तू रचण्याची कृती) व पान क्र ११ वरील 'करून पहा' (कागदीपट्टीची कृती) ह्या कृती करा. निरीक्षणाच्या नोंदी वहीमध्ये घ्या.

इयत्ता : ९ वी

माहे : सप्टेंबर, २०२१

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०३	पाठ २ अंतर्गत हालचाली	आठवडा पहिला	स्व: अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पान क्र १२ वरील 'करून पहा' (पातळ कागदाच्या पट्टीची कृती); पान क्र १३ वरील 'करून पहा' (तीन वह्यांची कृती) व पान क्र. १६ वरील आकृती २.१४ व २.१५ मध्ये सुचविलेल्या कृती करा. निरीक्षणाच्या नोंदी वहीमध्ये घ्या. तसेच पाठ्यपुस्तकातील पान क्र २२ वर दिलेला उपक्रम आंतरजालच्या/इंटरनेटच्या मदतीने मागील १० वर्षात भारतात झालेल्या भूकंपाची माहिती मिळवून दिलेल्या नमुन्यात नोंदी घ्या.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०४	पाठ ३ बाह्यप्रक्रिया भाग - १	आठवडा पहिला	दीक्षा APP https://tinyurl.com/yanjtu89 https://tinyurl.com/yo4jfrt https://tinyurl.com/yqdunss https://tinyurl.com/yx9ugj	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

				https://tinyurl.com/yc66r4y8 https://tinyurl.com/yaurlxpf https://tinyurl.com/y7wzjlwv https://tinyurl.com/ybgrvuuf	
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०४	पाठ ३ बाह्यप्रक्रिया भाग - १	आठवडा दुसरा	प्रत्यक्ष अनुभव	पाठ्यपुस्तक पान क्र २६ वरील 'करून पहा' तील खडू व पाणी ही कृती (खडू न मिळाल्यास चुन्याचे तुकडे) व खिळे ओल्या रुमालात बांधून ठेवण्याची कृती करा. त्या अनुभवाच्या आधारावर निरीक्षण वहीत नोंदवा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०४	पाठ ३ बाह्यप्रक्रिया भाग - १	आठवडा दुसरा	स्व: अध्ययन / पाठ्यपुस्तक स्वाध्याय	पाठाचे वाचन करा. आशय लक्षात येण्या करिता पुस्तकातील चित्रांचे निरीक्षण करा. आंतरजालच्या/इंटरनेटच्या मदतीने पूरक माहिती व चित्रे मिळवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

					पुस्तकातील पान क्र. २९ वरील स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
--	--	--	--	--	--

इयत्ता : ९ वी

माहे : सप्टेंबर, २०२१

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०४	पाठ ४ बाह्यप्रक्रिया भाग - २	आठवडा तिसरा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/ycgqh2vo https://tinyurl.com/y97esze6 https://tinyurl.com/y9oqrxfz https://tinyurl.com/y9xt7ttp https://tinyurl.com/y9sf4jku https://tinyurl.com/yawgtlos https://tinyurl.com/y7dpppan https://tinyurl.com/y7my3l9y	दीक्षा APP मध्ये दिल्याप्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनीद्वारे संपर्क साधा.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

				https://tinyurl.com/y8h3oc6q https://tinyurl.com/y9yfpzhh https://tinyurl.com/y7lggqvb https://tinyurl.com/ycbtq783	
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०४	पाठ ४ बाह्यप्रक्रिया भाग - २	आठवडा तिसरा	स्व: अध्ययन / पाठ्यपुस्तक स्वाध्याय	पाठाचे वाचन करा. आशय लक्षात येण्या करिता पुस्तकातील चित्रांचे निरीक्षण करा. आंतरजालच्या/इंटरनेटच्या मदतीने पूरक माहिती व चित्रे मिळवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा. पुस्तकातील पान क्र. ३९ वरील स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०६ व ०७	पाठ ६ वृष्टी	आठवडा चौथा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/ycyghjfg https://tinyurl.com/y9lo2n4d https://tinyurl.com/yd58mwe2 https://tinyurl.com/yc7lvqqf	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

				https://tinyurl.com/yaf4tch9 https://tinyurl.com/yao8gvkj https://tinyurl.com/y7zezv7y https://tinyurl.com/ya239k3h https://tinyurl.com/yb7feoru https://tinyurl.com/ydxvb9q6	
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०६ व ०७	पाठ ६ वृष्टी	आठवडा चौथा	प्रत्यक्ष अनुभव – https://youtu.be/tBQMELVUu2s स्वाध्याय	पर्जन्यमापक तयार करा. त्या करिता एक लिटरच्या पिण्याच्या पाण्याची रिकामी बॉटल घेऊन त्याचे गळ्याचा भाग कापून घ्या. कापलेला भाग उलटा करून बॉटल मध्ये फसवा. बॉटलवर मापनाकरिता मोजपट्टी चिकटवा किंवा खुणा करा. या पर्जन्यमापकाच्या सहाय्याने पर्जन्याच्या नोंदी घ्या. पुस्तकातील पान क्र. ३९ वरील स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०८	पाठ ६ सागरजलाचे गुणधर्म	आठवडा पहिला ऑक्टोबर	दीक्षा APP https://tinyurl.com/ybcphyxu	दीक्षा APP मध्ये दिल्याप्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनीद्वारे संपर्क साधा.

				https://tinyurl.com/yc5qv73c https://tinyurl.com/y9nj2wrg https://tinyurl.com/yc8bgz7o https://tinyurl.com/ydak3xuk https://tinyurl.com/y9pbtbbx https://tinyurl.com/y7gcuqu7 https://tinyurl.com/y8nj72fm https://tinyurl.com/y7k227ec https://tinyurl.com/ydeehgnv	
--	--	--	--	---	--

इयत्ता : ९ वी

माहे : ऑक्टोबर, २०२१

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०८	पाठ ६ सागरजलाचे गुणधर्म	आठवडा दुसरा	प्रत्यक्ष अनुभव	पाठ्यपुस्तक पान क्र ५१ वरील 'करून पहा' ही कृती करा. त्या अनुभवाच्या आधारावर निरीक्षणे वहीत नोंदवा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०८	पाठ ६ सागरजलाचे गुणधर्म	आठवडा दुसरा	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठाचे वाचन करा. आशय लक्षात येण्या करिता पुस्तकातील चित्रांचे निरीक्षण करा. आंतरजालच्या/इंटरनेटच्या मदतीने पूरक माहिती व चित्रे मिळवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा. पुस्तकातील पान क्र. ३९ वरील स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)		सराव	आठवडा चौथा		
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)		संकलित चाचणी	आठवडा पाचवा		

प्रकरण क्र.1 वितरणाचे नकाशे

प्रश्न १. खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा.

4

- (अ) वितरणाच्या नकाशांचा मुख्य उद्देश स्थान दाखवणे हा असतो.
- (आ) क्षेत्रघनी पद्धतीच्या नकाशात उपविभागासाठी घटकांचे एकच मूल्य असते.
- (इ) क्षेत्रघनी पद्धतीतील नकाशात घटकांच्या मूल्याप्रमाणे छटा बदलत नाहीत.
- (ई) क्षेत्रघनी नकाशा उंची दाखवण्यासाठी वापरतात.

प्रश्न 2. एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

4

- 1) टिंब पद्धत म्हणजे काय?
- 2) कोणते नकाशे उद्देशात्मक नकाशे म्हणून संबोधतात.
- 3) टिंबाद्वारे नागरी लोकसंख्या दर्शवताना कशाचा उपयोग केला जातो .
- 4) समघनी नकाशे कोणत्या रेषांनी तयार केले जातात.

प्रश्न 3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही 2)

4

- 1) वितरणाच्या नकाशांचे उपयोग व प्रकार स्पष्ट करा..
- 2) समघनी व क्षेत्रघनी पद्धतीतील फरक करा.
- 3) प्रदेशातील लोकसंख्या या घटकाचे प्रत्यक्ष वितरण दर्शवण्यासाठी कोणती पद्धत उपयुक्त असते, ते सकारण स्पष्ट करा.

प्रश्न 4. खालील माहितीसाठी कोणत्या नकाशा पद्धतीचा वापर करा?

3

- 1) जिल्ह्यातील गव्हाचे तालुकानिहाय उत्पादन.
- 2) जिल्ह्यातील प्रदेशाच्या उंचीचे वितरण.
- 3) राज्यातील पाळीव प्राण्यांचे वितरण..

प्रकरण क्र.2 अंतर्गत हालचाली

प्रश्न १. अचूक पर्याय निवडून विधाने पूर्ण लिहा.

4

- 1) अंतरंगातील मंद भू-हालचाली कोणत्या घटकावर आधारित आहेत ?.
 - i) भूरूपांवर (ii) गतीवर (ii) दिशेवर
- 2) मंद हालचाली एकमेकींच्या विरुद्ध दिशेने कार्य करतात, तेव्हा काय निर्माण होतो.
 - i) दाब (ii) ताण (iii) पर्वत
- 3) खचदरी निर्माण होण्यासाठी भूकवचावर हालचालींची कोणती क्रिया घडावी लागते.
 - i) दाब ii) ताण iii) अपक्षय
- 4) खालीलपैकी 'वली पर्वत' कोणता.
 - i) सातपुडा ii) हिमालय iii) पश्चिम घाट

प्रश्न 2. अंतर्गत हालचाली ओळखा व नावे सांगा.

4

- (अ) किनारी भागात त्सुनामी लाटा निर्माण होतात.
- (आ) हिमालय हा वली पर्वताचे उदाहरण आहे.
- (इ) पृथ्वीच्या प्रावरणातून शिलारस बाहेर फेकला जातो.
- (ई) प्रस्तरभंगामुळे खचदरी निर्माण होते.

प्रश्न 3. भौगोलिक कारणे लिहा. (कोणतेही 2)

4

- 1) हिमालयाच्या पायथ्याशी जमीन हादरून इमारती कोसळल्या. कोसळण्यापूर्वी त्या जोरजोरात मागेपुढे हलत होत्या.
- 2) मेघालय पठार व दरखन पठार यांच्या निर्मितीत फरक आहे.
- 3) बहुतांश जागृत ज्वालामुखी भूपट्ट सीमांवर आढळतात.

प्रश्न 4. फरक स्पष्ट करा. (कोणतेही एक)

3

- 1) गट पर्वत व वली पर्वत.
- 2) प्राथमिक भूकंप लहरी व दुय्यम भूकंप लहरी.

प्रकरण क्र.3 बाह्यप्रक्रिया भाग - 1

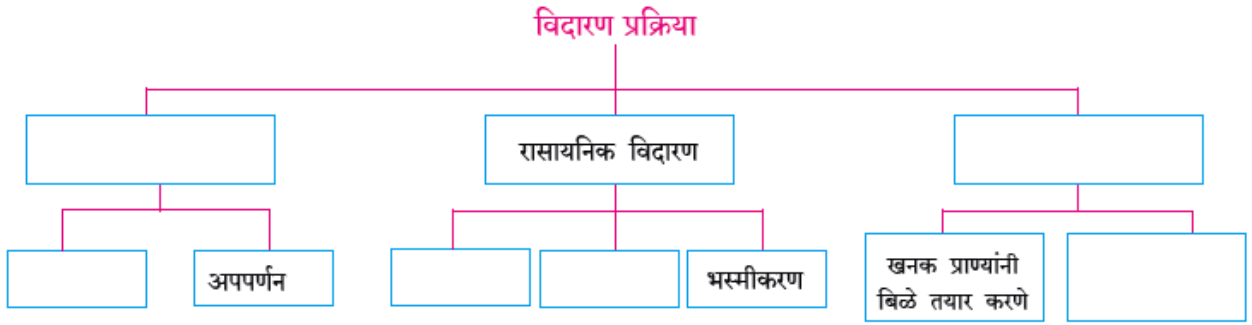
प्रश्न १. चूक की बरोबर ते लिहा.

4

- 1) भूकंपावर हवामानाचा परिणाम होत असतो.
- 2) आर्द्र हवामानाच्या प्रदेशात कायिक विदारण कमी होते.
- 3) शुष्क प्रदेशात कायिक विदारण मोठ्या प्रमाणात होते.
- 4) खडकांचा चुरा किंवा भुगा होणे म्हणजे विदारण होय.

प्रश्न 2. खालील ओघतक्ता पूर्ण करा.

3

प्रश्न 3. पुढील वर्णनावरून विदारणाचा प्रकार आळावा.

4

- (अ) काही प्राणी जमिनीत बिळे तयार करून राहतात.
- (आ) खडकातील लोहावर गंज चढतो.
- (इ) खडकाच्या तडांमध्ये साचलेले पाणी गोठते, परिणामी खडक फुटतो.
- (ई) थंड प्रदेशातील पाण्याच्या नळांना तडे जातात.

प्रश्न 4. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

4

- 1) रासायनिक विदारणाचे प्रमुख प्रकार कोणते?
- 2) विदारण व विस्तृत झीज यांतील फरक स्पष्ट करा.
- 3) जैविक विदारण कसे घडून येते ?

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१
इयत्ता :- नववी विषय :भूगोल गुण :-15

प्रकरण क्र.4 बाह्यप्रक्रिया भाग - 2

प्रश्न १. खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा.

4

- 1) तापमानक्षेत्री वाऱ्याच्या कार्याला मदत होते.
- 2) वाळवंटी प्रदेशात नदीचे कार्य इतर कारकांपेक्षा प्रभावी असते.
- 3) भूजलाचे कार्य मृदू खडकांच्या प्रदेशात जास्त होते.
- 4) वाऱ्याचे कार्यक्षेत्र नदी, हिमनदी, सागरी लाटा यांप्रमाणे मर्यादित नसून चौफेर असते.

प्रश्न 2. खाली दिलेल्या भूरूपांचे कारकांनुसार वर्गीकरण करून पुढील तक्ता पूर्ण करा.

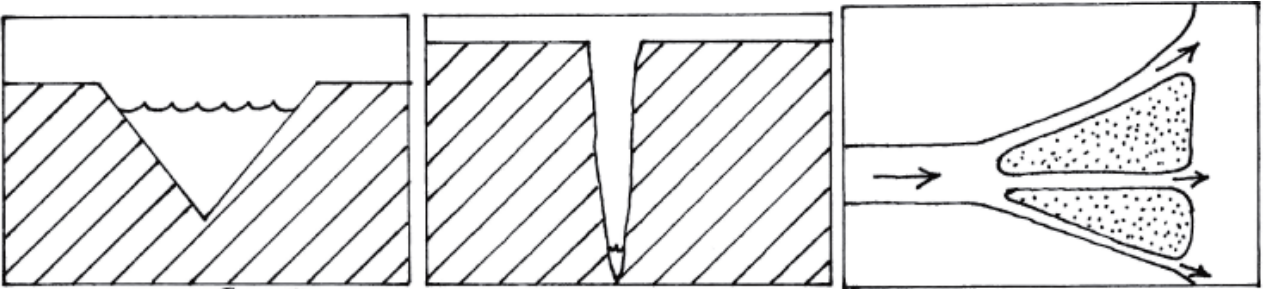
4

(धबधबा, त्रिभुज प्रदेश, हिमगव्हर, गिरिशिंग, बारखाण, हिमोढ, कुंभगर्ता, भूछत्र खडक, विलयविवर, खात्रण,पुळण, लवणस्तंभ).

नदी	वारा	हिमनदी	सागरी लाटा	भूजल

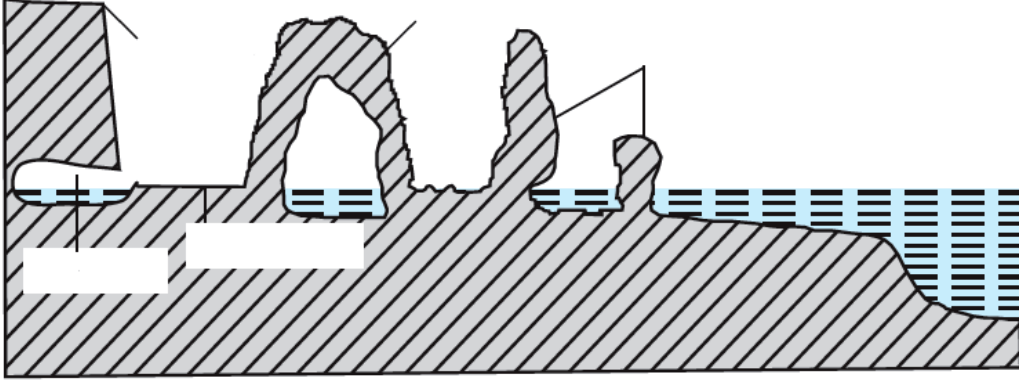
प्रश्न 3. खालील आकृत्यामधील भूरूपे कोणती ते लिहा.

3

प्रश्न 4. खालील आकृती काढून नावे द्या.

4

सागरकिनाऱ्यावरील भूरूपे

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१
इयत्ता :- नववी विषय : भूगोल गुण :- 15

प्रकरण क्र. 5 वृष्टी

प्रश्न 1. पुढील वर्णनावरून वृष्टीची रूपे ओळखा.

4

- 1) हा तुम्ही वापरत असलेल्या पाण्या चा मूळ स्रोत आहे. कधी मुसळधार, तर कधी संततधार पडतो .भारतातील बहुतेक शेती याच्या वरच अवलंबून असते.
- 2) पाण्याचे सूक्ष्मकण वातावरणात तरंगत असल्याचा अनुभव येतो . यामुळे लंडनमध्ये हिवाळ्यात दुपारपर्यंत सूर्यदर्शन होत नाही. अशी स्थिती सहसा सकाळी किंवा सायंकाळनंतर अनुभवास येते.
- 3) विषुववृत्तावर अशी वृष्टी कधीही होत नाही. घन स्वरूपात होणाऱ्या या वृष्टीमुळे शेतातील पिकांचे अतोनात नुकसान होते.
- 4) भूपृष्ठावर शुभ्र कापसासारखे थर साचतात. हिवाळ्यात जम्मू-काश्मीरच्या राजधानीचे ठि काण बदलावे लागते. महाराष्ट्रात अशी वृष्टी होत नाही.

प्रश्न २. वेगळा घटक ओळखा.

3

- (1) प्रतिरोध पाऊस, आम्ल पाऊस, आवर्त पाऊस, अभिसरण पाऊस.
- (2) हिमवर्षाव, पाऊस, गारपीट, दवबिंदू.
- (3) तापमापक, पर्जन्यमापक, वातदि शादर्शक, मोजपात्र.

प्रश्न 3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

4

- (अ) पृथ्वीवर कोणकोणत्या स्वरूपात वृष्टी होते?
- (आ) पर्जन्यछायेच्या प्रदेशात पावसाचे प्रमाण कसे असते?
- (इ) कोणत्या प्रकारचा पाऊस जगात सर्वाधिक क भागांत पडतो? का?
- (ई) भूपृष्ठागतच्या वातावरणात सांद्रीभवन झाल्यास कोणकोणते जलाविष्कार दिसून येतात?

प्रश्न 4. फरक स्पष्ट करा.

4

1) दव आणि दहिवर .

2) म आणि गारा.

-----x-----

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता :- नववी विषय :भूगोल गुण :-15

प्रकरण क्र.6 सागरजलाचे गुणधर्म

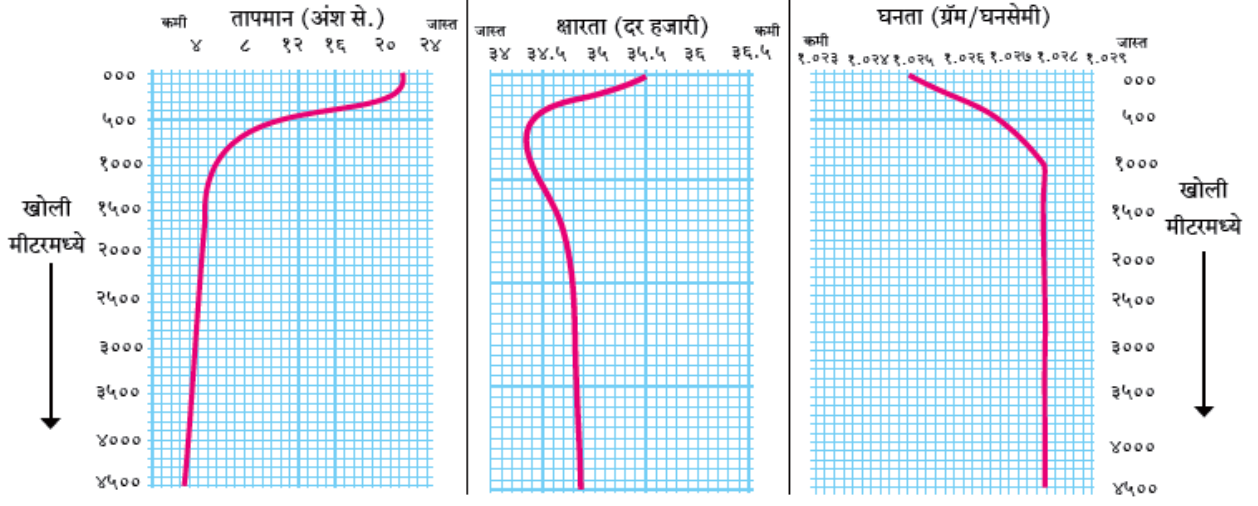
प्रश्न १. खालील वैशिष्ट्यांवरून त्या त्या प्रदेशातील सागरजलक्षारता जास्त, मध्यम व कमी आहे ते लिहा. 4

वैशिष्ट्य	सागरजलक्षारता
(अ) तिरपी सूर्यकिरणे, वितळणारे बर्फ.	
(आ) अधिक काळ ढगाळलेले आकाश, वर्षभर पर्जन्य.	
(इ) बहुतेक दिवस निरभ्र आकाश, लंबरूप सूर्यकिरणे.	
(ई) गोड्या पाण्याचा पुरवठा कमी, सभोवती वाळवंटी प्रदेश.	

प्रश्न 2. भौगोलिक कारणे लिहा. (कोणतेही दोन) 4

- 1) बाल्टिक या भूवेष्टित समुद्राची क्षारता कमी आढळते..
- 2) तांबड्या समुद्राच्या दक्षिणेस कमी, तर उत्तरेस जास्त क्षारता आढळते.
- 3) समान अक्षवृत्तावरील महासागरात क्षारता सारखीच आढळत नाही.
- 4) वाढत्या खोलीनुसार सागरीजलाचे तापमान विशिष्ट खोलीपर्यंत कमी होत जाते.

प्रश्न 3. खालील आकृतीचे वाचन करून त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 4

प्रश्न

- १) वाढत्या खोलीबरोबर तापमान, क्षारता आणि घनता यांपैकी काय कमी होते?
- २) किती खोलीनंतर या घटकांतील बदल शून्यवत होतो ?
- ३) किती खोलीपर्यंत या घटकांतील बदलाचे प्रमाण जास्त आहे?
- ४) या तीनही घटकांमधील सहसंबंध स्पष्ट करा..

प्रश्न 4. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

- 1) सागरजलक्षारतेच्या भिन्नतेवर परिणाम करणारे घटक कोणते?
- 2) कर्कवृत्त व मकरवृत्तावरील क्षारता वितरण स्पष्ट करा.